

Załącznik nr 1
do uchwały nr RGK.0007.33.2014
Rady Gminy Białe Błota
z dnia 27 marca 2014 r.

SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI GMINNEGO OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ W BIAŁYCH BŁOTACH ZA OKRES I - XII 2013 r.

I. Wprowadzenie. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w 2013 r. realizował zadania zlecone gminie oraz zadania własne zgodnie z ustawą o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r. (Dz. U. z 2013 r., poz.182 z późniejszymi zmianami) oraz zadania wynikające z innych ustaw, zgodnie ze statutem ośrodka oraz zgodnie z uchwałami Rady Gminy. Świadczenia z pomocy społecznej, na zasadach określonych w ustawie, udzielane są osobom i rodzinom, w szczególności z powodu: ubóstwa, sieroctwa, bezdomności, bezrobocia, niepełnosprawności, długotrwałej lub ciężkiej choroby, przemocy w rodzinie, potrzeby ochrony ofiar handlu ludźmi, potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności, bezradności w sprawach opiekuńczo - wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych, trudności w integracji cudzoziemców, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą, trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego, alkoholizmu lub narkomanii, zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej, klęski żywiołowej lub ekologicznej (art.7). Prawo do świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej przysługiwało :

- 1) osobie samotnie gospodarującej, której dochód nie przekraczał kwoty 542 zł,
- 2) osobie w rodzinie, której dochód na osobę nie przekracza kwoty 456 zł,
- 1) rodzinie, której dochód nie przekracza sumy kwot kryterium dochodowego na osobę w rodzinie (art.8). W szczególnych przypadkach osobom i rodzinom nie spełniającym wyżej wymienionego kryterium może być przyznana pomoc w postaci zasiłków celowych specjalnych.

II. Zadania pomocy społecznej

1. Pomoc społeczna polega w szczególności na :

- 1) przyznawaniu i wypłacaniu przewidzianych ustawą świadczeń,
- 2) pracy socjalnej,
- 3) prowadzeniu i rozwoju niezbędnej infrastruktury socjalnej,
- 4) analizie i ocenie zjawisk rodzących zapotrzebowanie na świadczenia z pomocy społecznej,
- 5) realizacji zadań wynikających z rozeznanych potrzeb społecznych,

6) rozwijaniu nowych form pomocy społecznej i samopomocy w ramach zidentyfikowanych potrzeb (art.15).

2. Do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy:

- 1) opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka;
- 2) sporządzanie oceny w zakresie pomocy społecznej;
- 3) udzielanie schronienia, zapewnienie posiłku oraz niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym;
- 4) przyznawanie i wypłacanie zasiłków okresowych;
- 5) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych;
- 6) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego;
- 7) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków na świadczenia zdrowotne osobom bezdomnym oraz innym osobom niemającym dochodu i możliwości uzyskania świadczeń na podstawie przepisów o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych;
- 8) przyznawanie zasiłków celowych w formie biletu kredytowanego;
- 9) opłacanie składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe za osobę, która zrezygnuje z zatrudnienia w związku z koniecznością sprawowania bezpośredniej, osobistej opieki nad długotrwale lub ciężko chorym członkiem rodziny oraz wspólnie niezamieszkującymi matką, ojcem lub rodzeństwem;
- 10) praca socjalna;
- 11) organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych, w miejscu zamieszkania, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi;
- 12) prowadzenie i zapewnienie miejsc w placówkach opiekuńczo-wychowawczych wsparcia dziennego lub mieszkaniach chronionych;
- 13) dożywianie dzieci;
- 14) sprawienie pogrzebu, w tym osobom bezdomnym;
- 15) kierowanie do domu pomocy społecznej i ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w tym domu;
- 16) pomoc osobom mającym trudności w przystosowaniu się do życia po zwolnieniu z zakładu karnego;
- 17) sporządzanie sprawozdawczości oraz przekazywanie jej właściwemu wojewodzie, również w formie dokumentu elektronicznego, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego;

- 18) utworzenie i utrzymywanie ośrodka pomocy społecznej, w tym zapewnienie środków na wynagrodzenia pracowników;
- 19) przyznawanie i wypłacanie zasiłków stałych;
- 20) opłacanie składek na ubezpieczenie zdrowotne określonych w przepisach o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.

3. Do zadań własnych gminy należy ponadto:

- 1) przyznawanie i wypłacanie zasiłków specjalnych celowych;
- 2) przyznawanie i wypłacanie pomocy na ekonomiczne usamodzielnienie w formie zasiłków, pożyczek oraz pomocy w naturze;
- 3) prowadzenie i zapewnienie miejsc w domach pomocy społecznej i ośrodkach wsparcia o zasięgu gminnym oraz kierowanie do nich osób wymagających opieki;
- 4) podejmowanie innych zadań z zakresu pomocy społecznej wynikających z rozeznaczonych potrzeb gminy, w tym tworzenie i realizacja programów osłonowych;
- 5) współpraca z powiatowym urzędem pracy w zakresie upowszechniania ofert pracy oraz informacji o wolnych miejscach pracy, upowszechniania informacji o usługach poradnictwa zawodowego i o szkoleniach.

4. Do zadań zleconych z zakresu administracji rządowej realizowanych przez gminę należy:

- 1) organizowanie i świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi;
- 2) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków związanych z klęską żywiołową lub ekologiczną;
- 3) prowadzenie i rozwój infrastruktury środowiskowych domów samopomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi;
- 4) realizacja zadań wynikających z rządowych programów pomocy społecznej, mających na celu ochronę poziomu życia osób, rodzin i grup społecznych oraz rozwój specjalistycznego wsparcia;
- 5) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych, a także udzielanie schronienia, posiłku oraz niezbędnego ubrania cudzoziemcom zagrożonym handlem ludźmi;
- 6) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych, a także udzielanie schronienia, posiłku i niezbędnego ubrania cudzoziemcom, którzy uzyskali zgodę na pobyt tolerowany na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
- 7) wypłacanie wynagrodzenia za sprawowanie opieki.

5. W związku z powyższym Ośrodek realizował zadania pomocy społecznej w różnych formach na przykład:

- a) udzielano pomocy osobom bezdomnym, w tym kierowano do noclegowni oraz pokrywano koszty pobytu - 22 osoby

- b) prowadzono dożywianie dzieci i młodzieży realizujących obowiązek szkolny oraz dzieci uczęszczających do żłobków i przedszkoli - 267 osób
- c) prowadzono dożywianie osób dorosłych, które własnym staraniem nie mogą przygotować sobie gorącego posiłku, w tym osób bezdomnych - 44 osoby
- d) organizowano wypoczynek zimowy oraz letni dla dzieci młodzieży w formie półkolonii - 133 osoby
- e) osobom starszym, chorym, niepełnosprawnym przyznana została pomoc w formie usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych - 25 osób
- f) kierowano osoby niepełnosprawne do Środowiskowego Domu Samopomocy w Cielu - 34 osoby
- g) kierowano i opłacono pobyt niepełnosprawnego dziecka w ośrodku wsparcia funkcjonującym na terenie Bydgoszczy - 2 osoby
- h) kierowano 7 mieszkańców gminy do Domów Pomocy Społecznej oraz pokrywano koszty związane z ich pobytem - 6 osób
- i) rzeczywista liczba rodzin i osób objętych świadczeniami z pomocy społecznej - 326 osób tj. 1058 osób w rodzinach
- j) udzielano pomocy w formie poradnictwa specjalistycznego, interwencji kryzysowej i pracy socjalnej - 1 326 osób.

II SZCZEGÓŁOWE DANE STATYSTYCZNE.

1) Liczba wydanych decyzji - ogółem 2 958 :

- zasiłki stałe - 35 decyzji
- zasiłki okresowe - 167 decyzji
- zasiłki celowe - leki - 144 decyzje
- zasiłki celowe – odzież, obuwiu - 88 decyzji
- zasiłki celowe – opłaty mieszkaniowe - 216 decyzji
- zasiłki celowe – wyprawka szkolna - 37 decyzji
- zasiłki celowe – opał - 176 decyzji
- zasiłki celowe – remonty - 11 decyzji
- zasiłki celowe, pozostałe - 434 decyzje
- zasiłki celowe specjalne - 126 decyzji
- schronienie, nocleg - 8 decyzji (w noclegowni przebywały 4 osób bezdomne)
- zasiłki celowe - zdarzenie losowe - 9 decyzji (pożary budynków, wybuchy pieców c.o.)
- program „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” (w tym posiłki dla dzieci i osób dorosłych) - 1 299 decyzji

- usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze (w tym w ramach prac społecznie - użytecznych oraz stażu zawodowego) - 85 decyzji / dot. 25 osób /
- Domy Pomocy Społecznej (skierowania i odpłatność) - 9 decyzji / dot. 7 osób /
- przyznawanie prawa do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych - 29 decyzji
- zobowiązania do zwrotu nienależnie pobranych świadczeń - 7 decyzji
- zastosowanie ulg w postaci rozłożenia na raty spłaty kwot świadczeń podlegających zwrotowi z tyt. nienależnego pobrania - 0 decyzji
- odstąpienia od żądania zwrotu nienależnie pobranych świadczeń - 2 decyzje
- kierowanie do Środowiskowego Domu Samopomocy w Cielu - 69 decyzji
- zasiłki celowe - żywność - 1 decyzja
- kierowanie dzieci i młodzieży niepełnosprawnej do ośrodka wsparcia na terenie Bydgoszczy - 6 decyzji (w tym 3 decyzje kierujące i 3 decyzje w sprawie odpłatności)

2) Liczba środowisk tj. osób i rodzin objętych pomocą społeczną :

- w roku ubiegłym świadczeniami z pomocy społecznej objęto 326 środowisk o łącznej liczbie 1 058 osób w rodzinach.

3) Fundusze przeznaczone na pomoc finansową i rzeczową zgodnie z ustawą o pomocy społecznej :

a) dotacja celowa :

- zasiłki stałe, okresowe, specjalistyczne usługi opiekuńcze : 165 894 zł
- składki zdrowotne : 9 307 zł
- program „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”: 258 735 zł /w tym: 6 869 zł dowóz posiłków/

b) środki własne :

- zasiłki : 301 589 zł
- usługi opiekuńcze ogółem : 25 149 zł
- DPS : 151 108 zł
- Ośrodek Wsparcia - Dom Dziennego Pobytu dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych : 19 285 zł
- program „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” : 179 130 zł /w tym: 4 578 zł dowóz posiłków/

IV. Realizacja programu rządowego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” :

- całkowity koszt realizacji programu 437 865 zł :
- dotacja celowa przyznana przez Wojewodę 258 735 zł

- środki własne 179 130 zł

- 1) Pomoc w ramach programu przyznawana była podopiecznym GOPS w formie zasiłku celowego z przeznaczeniem na zakup żywności, w szczególności w formie rzeczowej. Zawarto umowy ze sklepami spożywczymi z terenu gminy, które wyraziły zgodę na współpracę w ramach realizacji w/w programu na zasadach określonych przez GOPS oraz przyjęły proponowaną formę rozliczeń finansowych. Należność za wydaną żywność tut. Ośrodek przekazywał na konta właścicieli sklepów po otrzymaniu faktur za wydaną żywność.
- 2) Realizowano dożywianie dzieci i młodzieży w formie obiadu w szkołach, przedszkolach i żłobku – z wyłączeniem przerw wakacyjnych. Podobnie jak w latach poprzednich, uczniowie uczęszczający do szkół na terenie naszej gminy w okresie od stycznia do marca - łącznie przez okres 3 miesięcy - otrzymywali dodatkowe wyżywienie w postaci drugiego śniadania. Środki finansowe nie pozwoliły na objęcie dzieci tą formą pomocy w okresie listopad - grudzień, jak było to praktykowane w latach ubiegłych.
- 3) Organizowano dowóz gorących posiłków dla dzieci uczących się w Szkole Podstawowej w Przyłękach, w Zespole Szkół w Łochowie, w Gimnazjum Publicznym w Białych Błotach oraz w Szkole Podstawowej w Białych Błotach przy ul. Czerskiej oraz - w okresie I-VI/2013 dla osób dorosłych – uczestników zajęć w Środowiskowym Domu Samopomocy w Cielu.
- 4) Zapewniono osobom dorosłym, w szczególności bezdomnym oraz niepełnosprawnym uczestnikom zajęć w ŚDS, możliwość spożycia jednodaniowego gorącego posiłku. Tą formą pomocy objęto łącznie 44 osoby.

V. Inne zadania realizowane przez GOPS :

- 1) **Świadczenia rodzinne, fundusz alimentacyjny.** W związku z wprowadzeniem w życie ustawy o świadczeniach rodzinnych w roku 2004 oraz obowiązkiem realizacji od dnia 1 października 2008 r. ustawy z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, przy tutejszym Ośrodku funkcjonuje Sekcja Świadczeń Rodzinnych. Kryterium dochodowe uprawniające do zasiłków na podstawie ustawy o świadczeniach rodzinnych (Dz.U. z 2006 Nr 139, poz.992) kształtowało się w sposób następujący:
 - a) **zasiłek rodzinny** w okresie od 01.11.2012 do 31.10.2013 przysługiwał osobom, jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę albo dochód osoby uczącej się nie przekraczał kwoty 539,00 zł; w przypadku, gdy członkiem rodziny było dziecko legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o umiarkowanym albo o znacznym stopniu niepełnosprawności, zasiłek rodzinny do X/2012 włącznie przyznawano, jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę albo dochód osoby uczącej się nie przekraczał kwoty 583,00 zł; natomiast od XI/2012 kwoty 623,00 zł;
 - b) wysokość zasiłków rodzinnych wynosiła:
 - 77,00 zł na dziecko w wieku do ukończenia 5 roku życia wynosi 77 zł

- 106,00 zł na dziecko w wieku powyżej 5 roku życia do ukończenia 18 roku życia
- 115,00 zł na dziecko w wieku powyżej 18 roku życia do ukończenia 24 roku życia. Realizację wyżej wymienionych zadań przedstawiają poniższe dane :

c) Budżet ogółem : 4 109 735 zł w tym :

- z dotacji Wojewody - 4 060 154 zł
- udział własny gminy - 49 581 zł

d) na wypłatę świadczeń rodzinnych, dodatków, świadczeń opiekuńczych oraz zapomogi jednorazowej z tyt. urodzenia dziecka wydatkowano kwotę - 3 014 889 zł / liczba świadczeń: 22 930 /

e) na wypłatę świadczeń z funduszu alimentacyjnego wydatkowano kwotę - 760 355 zł / liczba świadczeń: 2 221 /

f) koszty obsługi zadania /z dotacji / wyniosły – 121 796 zł

g) koszty obsługi zadania /udział własny gminy/ – 49 581 zł

h) składki na ubezpieczenie społeczne - 163 114 zł

i) Poza budżetem przyznany na realizację świadczeń rodzinnych oraz świadczeń z funduszu alimentacyjnego Sekcja Świadczeń Rodzinnych od miesiąca października ubiegłego roku realizowała program rządowy pn."Wspieranie osób pobierających świadczenie pielęgnacyjne."

- wydatkowano kwotę 82 775 zł (dotacja celowa), pomoc uzyskało 47 osób.

2) Ubezpieczenie społeczne i zdrowotne. Ośrodek realizował zadania obejmujące opłacanie składek na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne dla osób uprawnionych, otrzymujących świadczenia obligatoryjne z pomocy społecznej oraz świadczenia pielęgnacyjne.

a) Łącznie wydatkowano :

- składki emerytalno - rentowe dotyczące świadczeń rodzinnych – 163 114 zł
- składki zdrowotne dotyczące świadczeń rodzinnych - 9 281 zł
- składki zdrowotne dotyczące świadczeń pomocy społecznej – 9 307 zł.

b) Ponadto wydawano decyzje przyznające prawo do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych dla osób, które nie podlegały obowiązkowi powszechnego ubezpieczenia zdrowotnego, zgodnie z ustawą z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2008 r. Nr 164, poz. 1027 z późniejszymi zmianami). Wydano 29 decyzji w tej sprawie, dzięki czemu koszty pobytu 19 osób w szpitalu lub koszty związane z leczeniem w placówkach służby zdrowia sfinansowane zostały przez Narodowy Fundusz Zdrowia.

3) Przeciwdziałanie alkoholizmowi. Udzielana była pomoc osobom i rodzinom dotkniętym problemem alkoholowym /łącznie 37 środowisk/ - w zakresie dożywiania (dorośli oraz dzieci), wsparcia finansowego, pomocy w zakupie podręczników

i przyborów szkolnych, odzieży, obuwia, lekarstw, a także w postaci pracy socjalnej : osoby uzależnione i współuzależnione kierowano do Punktu Interwencji Kryzysowej - Rodzinnego Punktu Konsultacyjnego, podejmowano działania mające na celu podjęcie leczenia odwykowego, współpracowano z Gminną Komisją do Spraw Przeciwdziałania Alkoholizmowi, policją, placówkami służby zdrowia.

4) **Wychodzenie z bezdomności.** Szczególne oddziaływania skierowano do grupy 22 osób bezdomnych. Skierowanie do Kujawsko - Pomorskiego Stowarzyszenia Pomocy Bliźniemu "Judym" w Kołaczku wydano dla 4 osób. 9 osobom zapewniono nocleg w kontenerach mieszkalnych oraz w mieszkaniu interwencyjnym w miejscowości Murowaniec. Pozostałe osoby wynajmowały pokoje na terenie gminy lub zamieszkiwały u znajomych. Potrzeby zgłaszane przez osoby bezdomne zaspokajano poprzez udzielenie pomocy finansowej na zakupienie odzieży, obuwia, lekarstw, środków czystości, posiłku itp. Świadczone pomoc w uzyskaniu statusu osoby bezrobotnej, obejmowano ubezpieczeniem zdrowotnym, zasięmano konsultacji lekarskich i motywowano do podjęcia leczenia. Kontynuowano aktywizację zawodową osób bezdomnych poprzez realizację prac społeczno-użytecznych oraz staży zawodowych w gminie Białe Błota odpowiednio do umiejętności osób zainteresowanych. Dzięki realizacji tego zadania osoby bezdomne świadczyły szereg prac porządkowych na rzecz Gminy, mając jednocześnie możliwość wdrożenia do pracy i uzyskiwania własnego dochodu. Podkreślić trzeba, iż w roku ubiegłym 2 osoby bezdomne uczestniczyły w projekcie "TACY SAMI" realizowanym w ramach POKL dzięki czemu uzyskały kwalifikacje zawodowe adekwatne do aktualnych potrzeb rynku pracy.

5) **Aktywne formy zwalczania z bezrobocia.** W roku 2013 w Powiatowym Urzędzie Pracy w Bydgoszczy zarejestrowanych było 688 osób bezrobotnych z terenu naszej gminy. Z pomocy Ośrodka skorzystało 140 rodzin z występującym problemem bezrobocia. Podobnie jak w latach ubiegłych osoby te mogły podpisywać gotowość podjęcia pracy w miejscu zamieszkania, w związku z udostępnieniem pomieszczenia GOPS pracowników PUP w Bydgoszczy. Dzięki temu osoby bezrobotne zamieszkujące teren naszej gminy nie musiały dojeżdżać do siedziby urzędu w Bydgoszczy i ponosić związanych z tym kosztów. Dzięki wieloletniej, udanej współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy w Bydgoszczy realizowano politykę aktywnych form zwalczania bezrobocia. Wymiar współpracy przedstawia poniższe dane:

- prace społecznie - użyteczne realizowane były w okresie od 14.01.2013 r. do 30.11.2013 r. - do wykonywania PSU włączono 52 osoby, które w instytucjach funkcjonujących na terenie gminy wykonywały prace w charakterze robotnika gospodarczego, pomocy kuchennej, opiekunki domowej i opiekunki dziecięcej (opiekuna dziecięcego). W ramach PSU realizowane były również usługi opiekuńcze - gospodarcze świadczone na rzecz osób starszych, chorych i niepełnosprawnych - podopiecznych GOPS.

- roboty publiczne - z tej alternatywnej formy zatrudnienia skorzystało 31 osób. Osoby te znalazły zatrudnienie w Urzędzie Gminy Białe Błota, w szkołach funkcjonujących na terenie gminy, w Centrum Obsługi Edukacji i Sportu w Białych Błotach, w ŚDS w Cielu, w Świetlicy "Małgosia" w Cielu, w WTZ "Dąb" oraz w GOPS. Osoby zatrudnione świadczyły pracę na stanowiskach: brukarz, robotnik budowlany, pracownik sprząający i porządkowy, opiekun, pomoc administracyjna - technik prac biurowych, pracownik obsługi, woźny, Agatka. Część osób miała możliwość uczestniczenia w kursie poprzedzającym staż, którego organizatorem był PUP.

- staże zawodowe - możliwość zdobycia praktycznego przygotowania do zawodu umożliwiono 6 osobom (w tym 5 osób kontynuowało staże rozpoczęte w 2012 r.); staże odbywały się w GOPS (4 osoby), WTZ "Dąb" (1 osoba) oraz w Świetlicy socjoterapeutycznej "Małgosia" w Cielu (1 osoba).

6) Prowadzenie Punktu Interwencji Kryzysowej - Rodzinnego Punktu Konsultacyjnego przy GOPS Białe Błota. Osoby wymagające specjalistycznej pomocy kierowane były do psychologa, psychiatry, terapeutów ds. uzależnień oraz do radcy prawnego przez pracowników socjalnych, lekarzy, pracowników świetlicy socjoterapeutycznej. Punkt finansowany jest w ramach Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w gminie Białe Błota.

a) **Porady psychologiczne.** W roku sprawozdawczym do punktu zgłosiło się 158 osób, z którymi przeprowadzono 226 spotkań. W powyższej liczbie mieści się 29 osób, które odbyły rozmowy anonimowo, bez zakładania karty, na wyraźne życzenie zainteresowanych. Osobom tym została udzielona pomoc w postaci porady, ukierunkowującej dalsze postępowanie. Na prośbę klientów przeprowadzono 8 pełnych badań diagnostycznych, na potrzeby lekarzy prowadzących lub orzecznictwa, w sprawie określenia stopnia niepełnosprawności. Osobom przeżywającym trudny okres, związany z zaburzeniami posttraumatycznymi po wypadkach komunikacyjnych, na życzenie zainteresowanych, wydano zaświadczenia o uczestnictwie w spotkaniach terapeutycznych. Pozostałą grupą osób, tak jak i w poprzednich latach, stanowiły przede wszystkim kobiety, przeżywające trudne sytuacje, związane z alkoholizmem członka rodziny, zdradą, chorobą własną lub bliskiej osoby, a także zmagające się z poczuciem straty po śmierci kogoś bliskiego. Do wizyty w punkcie skłaniało takie nasilenie objawów nerwicowych, depresyjnych lub lękowych, które bardzo utrudniało lub uniemożliwiało normalne funkcjonowanie w pracy i w domu. Nową, w stosunku do lat poprzednich grupę, stanowiły osoby, doświadczające mobbingu w pracy i jedna osoba nękana stalkingiem. U osób tych obserwowano nasilone objawy nerwicowe i stany depresyjne. Z konsultacji w punkcie korzystały też osoby, wcześniej objęte opieką, w ramach procedur niebieskiej karty. W tym przypadku, spotkania miały na celu utrzymanie lub wzmocnienie efektów pracy z podopiecznymi, uzyskanych w czasie wcześniejszych działań. Oprócz osób dorosłych, w punkcie uzyskiwały też, stosowną do problemu pomoc, dzieci, a ich rodzice porady wychowawcze. W spotkaniach uczestniczyło też 9 małżeństw przeżywających kryzys. Wszystkie zgłaszające się osoby po rozpoznaniu i zdiagnozowaniu problemu uzyskiwały pomoc, w postaci ukierunkowania dalszych działań, w tym skierowania i zachęcenia do skorzystania, z wizyty u lekarza psychiatry, porady, propozycji spotkań o charakterze terapeutycznym lub wsparcia. Poza rozmowami bezpośrednimi, podczas dyżurów w punkcie, bardzo dużą liczbę stanowiły konsultacje telefoniczne. Z tej formy pomocy, korzystały osoby przeżywające ostry kryzys emocjonalny lub depresyjny, który wymagał natychmiastowej pomocy.

b) **Konsultacje terapeutyczne i rozmowy motywujące do zmiany dla osób uzależnionych i ich rodzin, edukacja w zakresie picia szkodliwego i ryzykownego oraz rozszerzenie dostępu do poradnictwa specjalistycznego.** Zadanie realizowane było w ramach realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na terenie Gminy Białe Błota. **Białe Błota i Łochowo.** Z porad terapeuty do spraw uzależnień skorzystało 50 osób, w tym 33 mężczyzn i 17 kobiet. Odnotowano 271 przyjęć osób zainteresowanych w systemie indywidualnym i grupowym. W ramach przyjęć udzielano porad telefonicznych, interwencyjnych, e-mailowych, prowadzono rozmowy diagnostyczno – terapeutyczne, konsultacje terapeutyczne, rozmowy motywujące do zmiany, sesje rodzinne. Wydawano zaświadczenia potwierdzające udział w terapii oraz redagowano pisma do sądu. Terapeuta przeprowadził ponadto 4 spotkania profilaktyczne pt. "Przemoc i cyberprzemoc" dla dzieci i młodzieży uczestników zajęć Świetlicy Socjoterapeutycznej "Małgosia" w Cielu oraz dla uczestników zajęć w 3 Ośrodkach Wsparcia i Integracji (Trzciniec, Murowaniec, Kruszyn Krajeński). W spotkaniach tych uczestniczyli również rodzice dzieci - łącznie zrealizowanym programem objęto 43 osoby. Celem zajęć było uświadomienie uczestnikom przyczyn, rodzajów, skali i konsekwencji stosowania przemocy i cyberprzemocy, przekazanie informacji o organizacjach pomocowych oraz przekazanie materiałów edukacyjnych. **Ciele.** Z porad i konsultacji psychologicznych świadczonych przez terapeutę skorzystały 24 osoby. Działania terapeuty ukierunkowane były przede wszystkim na motywowaniu osób uzależnionych i współuzależnionych do podjęcia leczenia w placówkach leczenia uzależnień. W procesie motywowania prowadzono edukację z zakresu uzależnienia, współuzależnienia oraz przemocy domowej. Dla utrzymania i wzmocnienia podjętych działań nakierowanych na zmianę, w tym szczególnie w odniesieniu do ofiar przemocy, szczególnie istotne było udzielane wsparcie psychologiczne. Prowadzono działalność informacyjną dotyczącą procedury sądowego zobowiązania osób uzależnionych do leczenia odwykowego oraz dostępnej oferty instytucji i organizacji w zakresie rozwiązywania problemów społecznych. Udostępniano zainteresowanym materiały edukacyjno-informacyjne, broszury, ulotki itp. w tym zakresie. W miesiącu styczniu terapeuta przeprowadził spotkanie szkoleniowe pt. "Uzależnienia - choroby cywilizacyjne XXI w. Identyfikacja i możliwości pomocy", którego odbiorcami byli pracownicy GOPS. **Murowaniec.** Podejmowane zadania, podobnie jak w wyżej opisanych punktach, obejmowały pomoc terapeutyczną, psychologiczną, informacyjną i edukacyjną. Psychoedukacja opierała się na aktywnym uczestniczeniu i wspomaganiu osób w procesie nabywania wiedzy o sobie samym, o uzależnieniu, zachęcaniu do podjęcia dobrowolnego leczenia odwykowego, oferowaniu pomocy u uzyskaniu miejsca w placówkach odwykowych, wspieraniu osób, które podjęły próbę utrzymania abstynencji, udzielaniu wsparcia ofiarom przemocy. Odbiorcami świadczonych usług było 31 osób. Ponadto w ramach realizacji programu "Rodzice dzieciom, dzieci rodzicom" terapeuta przeprowadził spotkania o charakterze edukacyjno - profilaktycznym dla 9 środowisk w Ośrodku Wsparcia i Integracji "Malina" w Murowańcu oraz w Ośrodku Wsparcia i Integracji "Kruszyna"

w Kruszynie Krajeńskim. Zajęcia trwały po dwie godziny a ich tematyka dotyczyła umiejętności i postaw rodzicielskich. Rodzice uczestniczący w zajęciach mieli możliwość podniesienia swoich umiejętności radzenia sobie w trudnych sytuacjach bez stosowania przemocy. Zdobyte informacje podparte były ćwiczeniami indywidualnymi i grupowymi.

c) **Porady radcy prawnego.** Problemy, które rozwiązywano w ramach porad prawnych udzielanych przez radcę prawnego podopiecznym G O P S w Białych Błotach dotyczyły wielu aspektów ich życia osobistego i zawodowego. Najczęściej pojawiające się zagadnienia dotyczyły w szczególności kwestii: - alimentacyjnych, w tym uzyskania alimentów, ich egzekucji, przywrócenia terminu w sprawach apelacyjnych dotyczących alimentów; - uregulowania sytuacji prawnej kontaktów z dzieckiem, w tym ograniczenia władzy rodzicielskiej lub uchylecia tego ograniczenia; - eksmisji z lokalu, procedur starania się o mieszkanie socjalne, zastępcze; - ogłoszenia upadłości osoby fizycznej; - ubezwłasnowolnienia osób bliskich; - unieważnienia małżeństwa; - stwierdzenia nabycia spadku po zmarłych członkach rodziny; - porad w sprawach o zapłatę zaległych długów, w tym pisania wniosków o zwolnienie od kosztów sądowych i ustanowienie pełnomocników z urzędu dla podopiecznych z GOPS, wniosków o rozkładanie na raty oraz umorzeń zaległych kredytów bankowych itp., - korespondencji z komornikami sądowymi; - korespondencji z pracodawcami. Osoby korzystające z porad prawnych otrzymywały niezbędne wyjaśnienia, pisano im również pisma, wnioski i pozwy do sądów, monitorowano czynności procesowe, które podejmowali w sądach lub innych instytucjach. Porady prawne, jak twierdzili podopieczni, umożliwiały im wyjaśnienie i uregulowanie niejednokrotnie trudnej sytuacji życiowej, pomagały często poprawić ich sytuację socjalną i uzyskanie samodzielności, niezależności. Z konsultacji skorzystało 66 osób, w tym 11 pracowników GOPS oraz 14 osób zgłoszonych przez Zespół Interdyscyplinarny. Łącznie odbyły się 22 spotkania, podczas których udzielono 80 porad.

7) **Prowadzenie grup terapeutycznych. Łochowo.** Grupa terapeutyczna działająca przy Zespole Szkół im. Jana Pawła II w Łochowie liczyła w 2013 r. 15 osób. Były to dzieci w przedziale wiekowym od 8 do 14 lat. Grupa ta realizowała przede wszystkim zadania wychowawcze i przygotowujące je do profilaktyki przeciw alkoholowej w oparciu o: • Program zajęć wychowawczo – profilaktycznych „Spójrz inaczej”, • Program profilaktyczny „Drugi elementarz czyli program siedmiu kroków”, • „Profilaktyczno – wychowawczy program przeciwdziałania agresji u dzieci w młodszym wieku szkolnym”, • Plan pracy świetlicy socjoterapeutycznej przy Zespole Szkół im. Jana Pawła II w Łochowie, • Program socjoterapeutyczny dla dzieci z trudnościami w zachowaniu, • Program profilaktyczny dla uczniów klas I – III „Jestem ważny”. **Cele prowadzonych zajęć:** 1. Rozwojowe: • zaspokojenie potrzeby przynależności do grupy rówieśniczej i jej aprobaty, • zaspokojenie potrzeby nawiązania bliskiego kontaktu z osobą dorosłą, • zaspokojenie potrzeb wyrażania siebie, intymności, • zaspokojenie potrzeby aktywności społecznej, • budowanie poczucia wspólnoty grupowej. 2. Edukacyjne • zdobycie umiejętności porozumiewania się i konstruktywnego rozwiązywania konfliktów z dorosłymi i rówieśnikami, • uczenie różnych sposobów

odreagowywania negatywnych emocji, • doskonalenie umiejętności rozpoznawania i nazywania emocji, • dostarczenie wiedzy nt. skutecznej i nieskutecznej komunikacji, • zdobycie umiejętności wyrażania uczuć negatywnych. 3. Terapeutyczne • budowanie pozytywnego obrazu siebie i zwiększenie poczucia własnej wartości, • stworzenie okazji do odreagowania napięć emocjonalnych, • zaspokojenie potrzeby bycia ważnym. Tematyka zajęć obejmowała: zajęcia integrujące grupę: poznanie się wzajemne, wytworzenie atmosfery bezpieczeństwa, zaufania i otwartości, pracę nad budowaniem poczucia własnej wartości, adekwatną ocenę swojej siły i słabości, wzmacnianie samodzielności i indywidualności, wzmacnianie poczucia tożsamości, wdrażanie dbania o własne bezpieczeństwo, uczenie się dokonywania osobistych wyborów; emocje i uczucia: rozpoznawanie i nazywanie przeżywanych uczuć, konstruktywne wyrażanie i odreagowanie emocji, umiejętność relaksacji, poznanie sposobów rozwiązywania sytuacji trudnych; konflikty i umiejętność radzenia sobie z nimi: zdobycie umiejętności negocjowania i konstruktywnego porozumiewania się, zdobycie wiedzy na temat barier komunikacyjnych, zdobycie umiejętności rozwiązywania konfliktów, wskazanie możliwości unikania zagrożeń i sposobów radzenia sobie z nimi, przeciwdziałanie konfliktom w grupie, poznanie sposobów rozwiązywania sytuacji trudnych, sport, relaksacja jako sposoby radzenia sobie ze stresem. Praca z dziećmi odbywała się w zespołach zadaniowych, grupach, indywidualnie. Celem spotkań było również przygotowanie dzieci do profilaktyki i uzależnień. Realizowane tematy to: • poznanie wzajemnych związków między piciem alkoholu, a życiem uczuciowym, • poznanie zjawisk występujących w rodzinie nadużywającej alkoholu, • dostarczanie podstawowych wiadomości o alkoholu i jego działaniu, • uczenie się podejmowania racjonalnych decyzji związanych z alkoholem, niktyną, itp. • chemiczna pułapka – alkohol oszukuje. Picie alkoholu zbyt wcześnie, za dużo i w nieodpowiednich okolicznościach, • Dlaczego ludzie piją alkohol? Na każdych zajęciach prowadzone były dyskretne, indywidualne rozmowy na pytania nurtujące poszczególne dzieci w związku z profilaktyką alkoholową. Zajęcia realizowane były także o gry i zabawy relaksujące, poprzez które rozwijałam pozytywne postawy moralne i społeczne. Pedagog pomagał dzieciom w pokonywaniu różnych przeszkód, zachęcał do współpracy w zespole, uczył asertywnych zachowań, wyrażania własnego zdania, a także wiary we własne siły i możliwości, aby były wartościowymi ludźmi i zdawały sobie z tego sprawę. **Lisi Ogon.** W świetlicy wiejskiej w Lisim Ogonie miały miejsce cotygodniowe (czas trwania 120 min) spotkania z grupą dzieci i młodzieży z rodzin zagrożonych problemem alkoholowym. W poszczególnych zajęciach brała udział zróżnicowana pod względem ilości osób (od 4 do 12) i wieku (od 9 do 18 lat) grupa podopiecznych - łącznie 12 osób. Ze względu na zróżnicowanie i specyfikę grupy oraz niski poziom uspołecznienia każda próba wprowadzenia ograniczeń i egzekwowania restrykcyjnych wymogów spotkałaby się (szczególnie w początkowym okresie pracy grupy) z silnym oporem - trzeba przy tym dodać, że skład grupy, początkowo bardzo zmienny, z czasem się ustabilizował, co należy rozumieć jako najlepszy dowód pojawienia się trwałej potrzeby uczestniczenia w spotkaniach w kształcie zaproponowanym przez prowadzącego. W pierwszym okresie kontynuowana była praca o charakterze integracyjnym, mająca na celu dalsze poznanie się i integrację członków grupy, oswojenie z osobą prowadzącego oraz okolicznościami

i uwarunkowaniami pracy grupowej. Właściwie można powiedzieć, że osvajanie się, a właściwie ciągłe konfrontowanie się z prowadzącym jest to proces trwający do teraz, ze względu na duże zróżnicowanie grupy a przede wszystkim jej specyfikę. W toku kolejnych spotkań możliwe było (dzięki wzrostowi zaufania) prowadzenie rozmów o charakterze psychoedukacyjnym, pojawiły się też, w odpowiedzi na istniejące zapotrzebowanie, indywidualne konsultacje dotyczące najbardziej palących problemów członków grupy. Stosowano następujące metody pracy z grupą: rozmowa, zabawy i gry o charakterze integracyjnym, aktywność sportowa. Wśród osiągniętych efektów wymienić można: zainteresowanie uczestników z nową formą zajęć, pozwalającą na kształtowanie i doskonalenie umiejętności interpersonalnych, zaakceptowanie osoby prowadzącego zajęcia, powolne budowanie zaufania do jego osoby i roli pełnionej w grupie. W następnej kolejności udało się uruchomić pracę o charakterze terapeutyczno-psychoedukacyjnym, opartą na nieznanym do tej pory większej części grupy wartości, jaką stanowi zaufanie do zewnętrznego, dorosłego autorytetu. Udało się też zapoczątkować rozmowy zarówno w obszarze typowych tematów okresu dojrzewania oraz, na głębszym, znamionującym problematykę emocjonalną poziomie, związane z trudną sytuacją rodzinną i bytową, obawami dotyczącymi przyszłości, aktywności życiowej i zawodowej. Zaobserwowano też w tym czasie poprawę kompetencji komunikacyjnych członków grupy, wzrost zachowań prospołecznych, pojawiającą się (głównie w wymiarze indywidualnym) potrzebę korzystania z pomocy psychoterapeuty w rozwiązywaniu adolescentycznych problemów i dzielenia się emocjami. Praca z grupą będzie kontynuowana w kolejnym roku kalendarzowym.

8) **Prowadzenie Świetlicy Socjoterapeutycznej „MAŁGOSIA”.** W 2013 roku w zajęciach organizowanych w Świetlicy Socjoterapeutycznej „Małgosia” w Cielu łącznie brało udział 57 osób. Do nich należały dzieci w wieku przedszkolnym tj. od 3 do 5 roku życia, dzieci w wieku szkoły podstawowej oraz dorastająca młodzież w wieku gimnazjalnym. Wielu uczestników to członkowie rodzin objętych pomocą przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Białych Błotach. Zajęcia w świetlicy prowadzone były w dwóch grupach wiekowych: „Klub malucha” i grupa mieszana. Praca wychowawcza w świetlicy uwzględniała zainteresowania, potrzeby, oczekiwania oraz możliwości dzieci i młodzieży. Podczas codziennych zajęć z dziećmi znalazły się między innymi formy pracy indywidualnej, zespołowej, zbiorowej a także formy zabawowe, poznawcze, twórcze, ruchowe. Wychowawca by zachęcić i zainteresować dzieci do uczestnictwa w zajęciach stosował zróżnicowane formy i metody pracy z dziećmi. Podczas ubiegłorocznych zajęć cenne w pracy świetlicy okazały się metody aktywizujące, zadaniowe poprzez różne rodzaje działań: zabawę, naukę, rekreację, sport, twórczość. Zajęcia przebiegały zgodnie z opracowanym programem. Organizowano zajęcia o charakterze: profilaktycznym, edukacyjnym, opiekuńczym, kompensacyjno – wyrównawczym, integracyjnym i poznawczym. We wrześniu 2013 r. wzbogacono ofertę zajęć dla dzieci najmłodszych uczęszczających do „Klubu malucha” o autorskie zajęcia z języka angielskiego. W czasie zajęć wykorzystano naturalne predyspozycje dzieci do rozwijania umiejętności językowych. Poprzez zabawę maluchy uczyły się sposobów pozdrawiania, kolorów, nazywania części ciała, nazywania poszczególnych członków rodziny, wykonywania prostych poleceń

wychowawcy, poznawały nazwy zwierząt, owoców, warzyw. Widząc zainteresowanie dzieci i ich postępy zdecydowano, iż zajęcia będą kontynuowane w 2014 roku. Nierozłącznym elementem pracy z dziećmi w świetlicy była współpraca z ich rodzicami. W świetlicy podejmowane były inicjatywy zachęcające rodziców, starsze rodzeństwo, dziadków do czynnego udziału w życiu świetlicy. Rodzice zapraszani byli do udziału w integracyjnych zajęciach kulinarnych, konkursach tematycznych, uroczystościach, zajęciach profilaktycznych, wyjazdach integracyjnych. Wspólnie spędzony czas był czasem budowania relacji rodzic - dziecko, zacieśniania i rozwijania więzi rodzinnych, kultywowania tradycji. W 2013 roku dzieci, młodzież, ich rodzice, opiekunowie, dziadkowie a także mieszkańcy lokalnej społeczności mieli możliwość uczestniczenia w następujących uroczystościach okolicznościowych, integracyjnych spotkaniach i wyjazdach: „Dzień Babci i Dziadka”, półkolonie zimowe pod nazwą „W zgodzie z naturą”, bal karnawałowy, wyjazd integracyjny do edukacyjnej zagrody wiejskiej w Kozielcu, warsztaty wielkanocne pt. „Zwyczaje i tradycje Świąt Wielkanocnych”, uroczystość integracyjna „Spotkanie Wielkanocne”, wycieczka integracyjna do Bydgoszczy, „Dzień Matki”, „Integracyjny Piknik Rodzinny”, ognisko integracyjne, uroczystość zakończenia zajęć „Klubu malucha”, turnus, rodzinny konkurs ekologiczny, spotkanie integracyjne w gospodarstwie rolnym „Jesień na kartoflisku”, autorskie spotkania profilaktyczne przeciwdziałania przemocy w rodzinie „Do czego służą ręce?” dla najmłodszych uczestników zajęć tj. dzieci z „Klubu malucha”, ich rodziców, dziadków, integracyjny wyjazd na mecz koszykówki, spotkanie integracyjne dla dzieci i rodziców pod hasłem „Wieczorek jesienny”, integracyjna zabawa „Andrzejkowa”, spotkanie edukacyjno-profilaktyczne dla dzieci, młodzieży i wychowawców z zakresu przeciwdziałanie przemocy w rodzinie i cyberprzemocy, wyjazd integracyjny do edukacyjnej zagrody wiejskiej w Kozielcu, warsztaty pt. „Magia Świąt Bożego Narodzenia”, „Spotkanie Gwiazdkowe” dla uczestników zajęć, integracyjne „Spotkanie Gwiazdkowe” dla dzieci z rodzin objętych opieką przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Białych Błotach. W czasie przerw szkolnych tj. ferii zimowych oraz wakacji letnich świetlica zorganizowała wypoczynek letni i zimowy w formie półkolonii. Uczestnikami byli nie tylko stali bywalcy świetlicy lecz także inne chętne osoby zamieszkujące okolice miejscowości Ciele. Półkolonie były czasem zorganizowanym i odbywały się zgodnie z opracowanym programem W dniach od 21 do 25 stycznia 2013 roku zorganizowane zostały ferie zimowe, które przebiegały pod hasłem „W zgodzie z naturą”. Działania podejmowane w 2013 roku wspierane były przez osoby odbywające staż oraz wykonujące prace społecznie użyteczne w charakterze opiekunki dziecięcej oraz osoby odpowiedzialnej za utrzymanie czystości i porządku w świetlicy oraz na terenie przyległym. Pomoc okazywały również osoby prywatne w takim obszarze jak: organizacja ogniska, drobne upominki dla uczestników zajęć oraz prywatne firmy: przekazanie materiałów edukacyjnych – słowniki, książki, prowadzenie zajęć taneczno – ruchowych. W 2013 roku świetlica współpracowała z Fundacją Bankową im. L. Kronenberga, której celem było zorganizowanie spotkania integracyjnego dla najuboższych dzieci z rodzin objętych opieką GOPS w Białych Błotach. Fundacja przekazała na potrzeby świetlicy drobne wyposażenie kuchenne. Podjęto także współpracę z trenerem koszykówki, co zaowocowało wspólnym treningiem w czasie

półkolonii letnich i integracyjnym wyjazdem na mecz koszykówki. Każdy uczestnik zajęć w świetlicy objęty był bezpłatnym dożywianiem. Posiłki dla dzieci serwowane były w formie drugiego śniadania („Klub malucha”) oraz podwieczorka (grupa mieszana). Posiłki obejmowały różnorodne produkty mleczne, zbożowe oraz warzywa i owoce, które urozmaicały dietę podopiecznych. Dzięki temu dzieci mogły poznawać nowe, zdrowe smaki. Posiłki przygotowywane były przez dzieci w ramach organizowanych w świetlicy zajęć gospodarstwa domowego. Przygotowywanie posiłków, nakrywanie do stołu oraz konsumpcja przy wspólnym stole była niezwykle ważnym elementem każdych zajęć w świetlicy. Średnia dzienna stawka żywieniowa na jedną osobę kształtowała się w kwocie 3,50 zł. W świetlicy od stycznia do czerwca realizowany był rządowy program „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”, którym objęci byli zakwalifikowani uczestnicy zajęć.

9) **Działalność Ośrodków Wsparcia i Integracji. T rzcinięc.** W 2013 roku z zajęć organizowanych w Ośrodku Wsparcia i Integracji „Jagódka” w Trzcińcu skorzystało 30 osób, w tym dzieci i młodzieży w wieku szkoły podstawowej, gimnazjalnej, ponadgimnazjalnej, a także starszy mieszkaniec Trzcińca. Zajęcia organizowane w ośrodku realizowane były zgodnie z opracowanym programem. Głównym celem w podejmowanych działaniach była pomoc w nauce, rozwijanie zainteresowań dzieci i młodzieży, budzenie szacunku zarówno do osób starszych, jak i rówieśników. Ponadto krzewienie tradycji kulturowych, ludowych, nauka umiejętności praktycznych oraz szeroko rozumiana integracja społeczna. Zajęcia stanowiły alternatywę na zagospodarowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży jaki pozostaje im po zakończeniu zajęć szkolnych. Zajęcia były urozmaicone, organizowane w taki sposób, by uczyć przez zabawę. W 2013 roku codziennie na zajęcia do ośrodka przychodził jeden ze starszych mieszkańców Trzcińca. Służył dobrą radą, pomocą, wiedzą i doświadczeniem życiowym. Różnica wieku nie stanowiła problemu ani dla seniora, ani dla dzieci. Organizowane w ośrodku spotkania i uroczystości okolicznościowe nie były wyłącznie kierowane do stałych uczestników zajęć OWiI, lecz także do mieszkańców, seniorów, osób samotnych zamieszkujących w sołectwie Trzciniec. Głównym celem tych spotkań była integracja lokalnej społeczności. Dodatkowo mieszkańcy podczas organizowanych uroczystości mieli okazję by bliżej zapoznać się z pracą ośrodka, a także mogli poczuć się częścią lokalnej społeczności. Korzyści ze wspólnego udziału w integracyjnych spotkaniach płynęły zarówno dla dzieci, jak i dla starszych. Dzieci mogły zaprezentować swoje umiejętności artystyczne, poczuły, że warto dzielić się sobą z inną osobą, uczyły się dbania o innych oraz nawiązywały relacje nie tylko z rówieśnikami. Kilka spotkań integracyjnych dla mieszkańców zorganizowano we współpracy z Panią Sołtys oraz Radą Sołecką Trzcińca. Rada zapewniła słodki poczęstunek podczas tych spotkań. Uczestnicy zajęć w OWiI każdego dnia mieli zapewniony bezpłatny posiłek w formie podwieczorka, bądź dania obiadowego. Posiłki zawierały różnorodne produkty: mleczne, zbożowe oraz warzywa i owoce. Dzieci poznawały nowe, zdrowe smaki. Posiłki przygotowywane były wraz z uczestnikami w ramach zajęć gospodarstwa domowego. Dania obiadowe najczęściej sporządzane były w czasie integracyjnych zajęć kulinarnych organizowanych w ośrodku raz w tygodniu. Do tych zajęć włączali się rodzice, dziadkowie oraz chętni mieszkańcy

Trzcianca. Średnia dzienna stawka żywieniowa na jedną osobę wynosiła również 3,50 zł. W miesiącach od stycznia do czerwca część zakwalifikowanych dzieci objęta była programem rządowym pod nazwą „Pomoc Państwa w zakresie dożywiania”. Podobnie, jak w świetlicy "Małgosia" zorganizowano tutaj półkolonie podczas ferii zimowych i wakacji letnich. Ośrodek jest otwarty i chętny na każdą formę wsparcia i współpracy z mieszkańcami Trzcianca. W ciągu roku - wyłączając okres zimowy - z pomieszczeń ośrodka korzystali mieszkańcy sołectwa, którzy spotykali się tam raz w tygodniu celem lokalnej integracji. W grudniu 2013 roku celem poprawy bezpieczeństwa osób korzystających z ośrodka wykonano prace związane z wyłożeniem kostki brukowej przed wejściem do budynku. Prace przeprowadzone zostały nieodpłatnie przez mieszkańca gminy Białe Błota. **Kruszyn Krajeński.** W ubiegłym roku chęć uczestniczenia w zajęciach organizowanych w OWiI zadeklarowało 43 dzieci w wieku przedszkolnym (od 3 do 5 lat) oraz dzieci i młodzież ucząca się w szkole podstawowej i gimnazjalnej. Na zajęciach „Klubu malucha” najmłodsze dzieci uczyły się bycia w grupie rówieśniczej. Regularnie, każdego dnia wzmacniały samodzielne wykonywanie czynności dnia codziennego np. mycie rąk, buzi, zębów, zakładanie butów, kurtki, czapki, sprzątanie zabawek. Na miarę swoich możliwości poprzez zabawę rozwijały indywidualne potrzeby i zainteresowania. Poprzez uczestnictwo w zajęciach dzieci uczyły się komunikacji między sobą. Zajęcia dla dzieci i młodzieży szkolnej odbywały się zgodnie ze stałym harmonogramem dnia tj. zaczynały się od odrabiania prac domowych, pomocy w nauce a kończyły na zajęciach wspierających wszechstronny rozwój dzieci i młodzieży. Głównymi celami, które wychowawca w pracy z dziećmi sobie stawiał było: pomoc w nauce, wszechstronny rozwój osobowości dzieci, zapewnienie bezpiecznego, zorganizowanego czasu, promowanie zdrowego stylu życia, wyrabianie pozytywnych cech charakteru (systematyczność, wytrwałość, obowiązkowość, prawdomówność), kształtowanie umiejętności współdziałania w zespole, kultywowanie tradycji, wzmacnianie więzi rodzinnych. Ważnym elementem działalności ośrodka było aktywizowanie rodziców, mieszkańców sołectwa do czynnego uczestniczenia w życiu ośrodka. Wychowawca mógł liczyć na pomoc w przygotowaniu kilku uroczystości integracyjnych oraz otrzymał drobne upominki dla uczestników zajęć. Poza tym rodzice chętnie uczestniczyli w zajęciach profilaktycznych, integracyjnych zajęciach kulinarnych, spotkaniach okolicznościowych organizowanych w ośrodku. Uczestnicy zajęć skorzystali z wypoczynku w formie półkolonii w okresie zimowym i letnim oraz korzystali z bezpłatnego dożywiania. Każdego dnia dzieci otrzymywały posiłek przygotowany podczas zajęć gospodarstwa domowego. Posiłki były urozmaicone, zdrowe podawane w formie drugiego śniadania dla dzieci z „Klubu Malucha” lub podwieczorka dla dzieci i młodzieży szkolnej. Ośrodek od stycznia do czerwca objęty był rządowym programem „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”. Dzienna stawka żywieniowa na jedną osobę wynosiła 3,50 zł. W styczniu 2013 roku w ramach współpracy z Fundacją Bankową im. Leopolda Kronenberga w czasie półkolonii zimowych zorganizowany został konkurs wypieku chleba. Oprócz wspólnie spędzonego czasu dzieci z wolontariuszami fundacji, ośrodek otrzymał drobne wyposażenie kuchenne, które wykorzystywane było w ciągu roku na integracyjnych zajęciach kulinarnych. **Murowaniec.** W 2013 roku z zajęć oferowanych w Ośrodku Wsparcia i Integracji

„Malina” w Murowańcu skorzystało łącznie 40 dzieci i młodzieży w wieku szkolnym. Zajęcia realizowane były zgodnie z przygotowanym programem opracowanym adekwatnie do wieku, oczekiwań, predyspozycji, możliwości a także zainteresowań odbiorców. Do głównych celów, które udało się osiągnąć w 2013 roku należała: integracja społeczna, profilaktyka, kompensacja, organizacja czasu wolnego, rozwój zainteresowań dzieci, kształtowanie postaw prozdrowotnych, kultywowanie tradycji ludowych i związanych ze świętami, wyrabianie pozytywnych cech charakteru. Poprzez udział w zajęciach dzieci uczyły się współpracy w zespole, logicznego myślenia, poszerzały wiedzę i horyzonty myślowe, utrwały czynności dnia codziennego, zdobywały nowe umiejętności i doświadczenia. W ośrodku tym organizowane były również spotkania okolicznościowe, spotkania o charakterze integracyjnym oraz półkolonie. Wszyscy uczestnicy zajęć w ośrodku objęci byli bezpłatnym dożywianiem. W ramach zajęć gospodarstwa domowego dzieci pod nadzorem wychowawcy przygotowywały smaczne i zdrowe posiłki w formie podwieczorka. Dużym zainteresowaniem cieszyły się integracyjne zajęcia kulinarne do udziału, których zapraszani byli rodzice, dziadkowie, członkowie zaprzyjaźnionego koła „Murowanka”. Dzieci mogły zgłębiać swoją wiedzę kulinarną a dorośli czerpali radość z możliwości wspólnego spędzenia czasu, podzielenia się doświadczeniem i wiedzą. W ośrodku od stycznia do czerwca realizowany był rządowy program pn. „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”, którym objęte zostały zakwalifikowane osoby. Średnia dzienna stawka żywieniowa na jedną osobę wynosiła również 3,50 zł. Kontynuowano nieodpłatne użyczenie pomieszczenia ośrodka w celu organizowania spotkań klubu "Murowanka". Wychowawca oraz kierownik ośrodka uczestniczyli nieodpłatnie w kursie filcowania organizowanym przez klub. Członkowie klubu regularnie uczestniczyli w integracyjnych zajęciach kulinarnych, angażowali się w działania podejmowane przez ośrodek na rzecz dzieci: konkurs ekologiczny, spotkania okolicznościowe w tym z najstarszym mieszkańcem Murowańca. Z pomieszczeń ośrodka również nieodpłatnie korzystał od października 2013 roku Sołtys i Rada Sołecka miejscowości Murowaniec w celu ułatwienia kontaktu z mieszkańcami. Ośrodek zgodnie z zawartym porozumieniem z sołtysem otrzymał w bezpłatne użytkowanie odbiornik telewizyjny, który wykorzystywany jest do projekcji materiałów edukacyjnych.

10) Prowadzenie Centrum Integracji i Rehabilitacji „REVITA”. Celem „REVITY” jest niesienie pomocy osobom niepełnosprawnym – szczególnie najuboższym mieszkańcom naszej gminy. „REVITA” stanowi bardzo ważne narzędzie w pracy pracowników socjalnych ośrodka z niepełnosprawnym klientem i jego rodziną. Stanowi również istotne ogniwo w szeroko rozumianym procesie rehabilitacji społecznej i zawodowej. Usługi świadczone przez C I i R „REVITA ” są nieodpłatne, dlatego też kierowane są w pierwszej kolejności do podopiecznych GOPS. Zakres świadczonych usług przez C I i R „REVITA”: poradnictwo społeczne i zawodowe dla osób niepełnosprawnych i członków ich rodzin, w tym udzielanie informacji o przysługujących uprawnieniach. Ponadto świadczymy porady i pomoc w wypełnianiu wniosków w zakresie właściwego orzecznictwa i wskazań w odniesieniu do rehabilitacji zawodowej i społecznej; dowóz niepełnosprawnych, podopiecznych GOPS

/w szczególności osób samotnych, ubogich i nie posiadających własnego środka transportu/ na konsultacje lekarskie, zabiegi rehabilitacyjne, zabiegi chemioterapii, na posiedzenia komisji Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności oraz przewóz do szpitala np. psychiatrycznego, zakładu opiekuńczo – rehabilitacyjnego, do Powiatowego Urzędu Pracy, domu pomocy społecznej, dowóz części uczestników WTZ na zajęcia itp. /dotyczy to osób mogących podróżować w pozycji siedzącej;/ prowadzenie wypożyczalni sprzętu rehabilitacyjnego i pomocniczego - dysponujemy następującym sprzętem: laski ergonomiczne, laski z regulacją wysokości, kule rehabilitacyjne łokciowe dla dorosłych i dzieci różnego typu, balkoniki rehabilitacyjne, chodziki 4, 3, i 2 kołowe, materace przeciwoleżynowe, w tym zmiennociśnieniowe, materace rehabilitacyjne do ćwiczeń, wózki inwalidzkie, łóżka rehabilitacyjne, dowóz sprzętu rehabilitacyjnego i pomocniczego do miejsca zamieszkania osoby niepełnosprawnej/ z wyłączeniem łóżek rehabilitacyjnych, gdyż nie posiadamy samochodu towarowego;/ pomoc w organizowaniu usług opiekuńczo - gospodarczych w miejscu zamieszkania osoby niepełnosprawnej; diagnoza struktury społeczeństwa naszej gminy pod kątem niepełnosprawności i występujących potrzeb. Łącznie w 2013 r. z pomocy CiR „REVITA ” skorzystało 59 osób.

11) **Prowadzenie Warsztatu Terapii Zajęciowej „DĄB” przy GOPS Białe Błota.**

Warsztat Terapii Zajęciowej "Dąb" przy Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej jest placówką pobytu dziennego. Z proponowanych zajęć korzysta 25 osób niepełnosprawnych, które ukończyły 16 rok życia oraz posiadają aktualne orzeczenie o stopniu niepełnosprawności ze wskazaniem do uczestnictwa w WTZ (14 kobiet i 11 mężczyzn). Uczestnicy są mieszkańcami gminy Białe Błota (17 osób) oraz gminy Sicienko (8 osób). Wszystkie osoby zamieszkują tereny wiejskie. Jednostka ta realizuje zadania z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej, zmierzające do ogólnego rozwoju i poprawy sprawności uczestnika, przygotowania go do możliwie niezależnego, samodzielnego i aktywnego życia w środowisku, w tym do podjęcia zatrudnienia w Zakładzie Aktywności Zawodowej. Obecnie trzy osoby niepełnosprawne intelektualnie oczekują na przyjęcie do WTZ. Działalność jednostki realizowana była w następujących formach: terapia zajęciowa, ergoterapia, trening ekonomiczny, psychoterapia, zajęcia z zakresu kultury zdrowotnej i terapii ruchem, udział w zawodach i spartakiadach sportowych. Zajęcia odbywają się w czterech pracowniach: • usług administracyjno – technicznych • szycia i rękodzieła • gospodarstwa domowego • stolarstwa lekkiego. Podejmowano współpracę z innymi instytucjami, stowarzyszeniami, wolontariuszami oraz spółdzielnią socjalną. Wśród zorganizowanych na przestrzeni roku imprez wymienić można kiermasze świąteczne, spotkania o charakterze sportowym, zabawy okolicznościowe, czy wycieczki edukacyjne. **Finansowanie WTZ:** Zgodnie z Anekssem Nr 34 z dnia 13 grudnia 2013 roku do Umowy Nr 1/2004 w sprawie dofinansowania ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych kosztów utworzenia i funkcjonowania WTZ zostały przekazane przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie środki PFRON w wysokości 369 900,00 zł (środki finansowe zostały w całości wykorzystane na potrzeby funkcjonowania WTZ w roku 2013). Starostwo Powiatowe w Bydgoszczy przekazało dofinansowanie w wysokości 10% kosztów

działalności Warsztatu w roku 2013, co stanowiło kwotę 41 100,00 zł. Dzięki inicjatywie pracowników i uczestników warsztatu w ramach programu zajęć wypracowano dodatkowe środki finansowe - saldo końcowe dochodów ze sprzedaży wyrobów i usług na dzień 31.12.2013 r. wynosiło 42 680,99 zł, w tym w znacznej mierze ze sprzedaży wyrobów kulinarnych. Dochody ze sprzedaży wyrobów i usług w wysokości 9 422,73 zł przeznaczono na integrację społeczną uczestników warsztatu, która obejmowała m. in.: udział w zawodach sportowych i spartakiadach, trening ekonomiczny, wycieczkę do Zagrody Wiejskiej w Kozielcu, wycieczkę do Muzeum Mydła i Historii Brudu w Bydgoszczy, organizację spotkania z okazji Świąt Bożego Narodzenia, Świąt Wielkanocnych oraz inne spotkania okolicznościowe, wynajem sali na rehabilitację, terapię ruchem, organizację i udział w Gali z okazji obchodów Międzynarodowego Dnia Osób Niepełnosprawnych. Aktualnie na przyjęcie do WTZ oczekują 2 osoby niepełnosprawne.

12) **„PEAD 2012 - dostarczanie nadwyżek żywności najuboższej ludności Unii Europejskiej”**. Dzięki wyżej wymienionemu programowi najubożsi mieszkańcy naszej gminy nieodpłatnie otrzymywali pomoc rzeczową w formie artykułów żywnościowych przez okres trwania realizacji programu tj. od 15.03.2013 r. do 31.12.2013 r. Przy współpracy Kujawsko-Pomorskiego Zarządu Wojewódzkiego Polskiego Komitetu Pomocy Społecznej z siedzibą w Bydgoszczy tutejszy Ośrodek mógł dystrybuować około 12,5 tony żywności. Przez okres trwania programu cyklicznie zostały wydawane następujące artykuły spożywcze: klopsiki w sosie, mleko UHT, herbatniki, koncentrat pomidorowy, mąka pszenna, groszek z marchewką, makaron świderki, mielonka wieprzowa, ryż biały, płatki kukurydziane, ser topiony, ser podpuszczkowy, olej rzepakowy, dżem truskawkowy, kasza gryczana, cukier biały.

13) **Zapobieganie eksmisjom**. Wzorem lat ubiegłych realizowano pomoc przyznawaną w formie zasiłków celowych osobom i rodzinom mającym trudności w dokonywaniu opłat mieszkaniowych, które przekazywane były w szczególności na konta administratorów lokali mieszkalnych. Celem podjętych działań było zapobieganie powstawaniu zaległości w opłatach związanych z użytkowaniem lokali mieszkalnych, a w konsekwencji przeciwdziałanie eksmisjom i bezdomności. Pomoc w tej formie otrzymały 92 rodziny.

14) **Pomoc z tytułu zdarzenia losowego**. W roku ubiegłym 4 rodzinom oraz 1 osobie samotnej udzielono pomocy w formie zasiłku celowego, w związku z wystąpieniem zdarzenia losowego (pożary budynków, wybuchy pieców c.o.). Pomocy udzielano na zaspokojenie podstawowych potrzeb życiowych, takich jak: zakup żywności, lekarstw, środków czystości. W jednym przypadku zapewniano pomoc w formie ponoszenia odpłatności za wynajęty pokój do czasu usunięcia skutków zdarzenia losowego po wybuchu pieca c.o., gdyż przebywanie w budynku mieszkalnym zagrażało zdrowiu i życiu tej osoby. Udzielano wsparcia finansowego na zakup nowego wyposażenia i materiałów budowlanych niezbędnych do przeprowadzenia koniecznych remontów.

15) **Pomoc na przeprowadzenie remontów**. Zadanie realizowano mając na uwadze zobowiązanie jednostek pomocy społecznej do wspierania osób i rodzin w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb oraz umożliwienie im życia

w warunkach odpowiadających godności człowieka. Starano się, w najbardziej niepokojących przypadkach, naruszających możliwość dalszego bezpiecznego funkcjonowania, zagrażających życiu lub utrudniających codzienne funkcjonowanie, przyznawać pomoc na usunięcie występujących usterek, poprawę stanu technicznego zamieszkiwanych pomieszczeń, zakup niezbędnego wyposażenia. Pomoc przyznana została 11 środowiskom, których trudna sytuacja materialna wykluczała możliwość podjęcia niezbędnych działań naprawczych we własnym zakresie.

16) **Organizacja „ Loterii fantowej ”.** Pracownicy ośrodka w miesiącu sierpniu przygotowali i prowadzili loterię fantową podczas dożynek gminnych. Dochód z loterii przeznaczono na dokonanie zakupu paczek świątecznych dla osób starszych i samotnych oraz na pomoc osobom niepełnosprawnym – mieszkańcom naszej gminy. Ze sprzedaży losów i uzyskanych darowizn uzyskano łącznie kwotę 2 932,77 zł.

17) **Wigilia oraz paczki świąteczne dla osób starszych i samotnych z terenu gminy.**

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w roku ubiegłym po raz pierwszy podjął decyzję o przygotowaniu paczek świątecznych z myślą o osobach starszych, samotnych i niepełnosprawnych. Ze względu na docierające do pracowników GOPS sygnały o pozytywnej ocenie tej formy wsparcia postanowiono kontynuować przygotowanie paczek żywnościowych w kolejnym roku. Dla wyłonionej przez pracowników socjalnych 60 grupy osób zakupione zostały takie artykuły żywnościowe, aby każda osoba z przekazanych artykułów mogła przygotować wigilię we własnym domu. Na ten cel wydatkowano kwotę 2 888,80 zł . Wartość 1 paczki wyniosła 48,14 zł. Dla tej samej grupy osób zorganizowane zostało również spotkanie wigilijne. Uroczystość ta od lat dla wielu osób starszych i samotnych stanowi okazję do spotkania z innymi ludźmi i wspólnego świętowania w atmosferze zbliżających się świąt. Świąteczny charakter spotkania podkreśliły jasełka, które przygotowane i przedstawione zostały przez uczestników Środowiskowego Domu Samopomocy w Cielu. Współorganizatorem uroczystości był Zakład Aktywności Zawodowej "OSiR" w Białych Błotach. Na organizację wigilii wydatkowano kwotę 3 500 zł.

18) **Realizacja usług opiekuńczych.** Usługi obejmowały pomoc w czynnościach gospodarskich, w szczególności takich jak: sprzątanie, pranie odzieży i pościeli, pomoc w utrzymaniu higieny osobistej, przygotowywanie posiłków, palenie w piecu, zakup i podawanie lekarstw, organizowanie wizyt lekarskich, zakup podstawowych artykułów spożywczych i przemysłowych, pomoc w załatwianiu spraw urzędowych. Pomocą w tej formie objęto 13 środowisk. Wykonano 1 801 h usług. Średni koszt 1 h usług wynosił 11,83 zł.

19) **Specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi.**

Pomoc w tym zakresie polega na niesieniu specjalistycznej pomocy pielęgniarzkiej w zakresie samoobsługi, mobilizowaniu do systematycznego wykonywania higieny osobistej, przeprowadzaniu rozmów terapeutycznych w zakresie edukacji zdrowotnej, przekonywaniu do systematycznego leczenia farmakologicznego, nawiązania, bądź utrzymywania kontaktów z Poradnią Zdrowia Psychicznego, kształtowanie pozytywnych relacji osoby wspieranej z członkami rodziny, interwencje kryzysowe w środowiskach itp. W roku 2013 włączono do pracy ze środowiskami podopiecznych

korzystających z tej formy pomocy logopedę oraz specjalistę z zakresu terapii behawioralnej. Usługami specjalistycznymi objęto 12 osób. Świadczone 611 godzin usług. Średni koszt 1 h usług wynosił ok. 51 zł.

20) Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie. Zadanie realizowane jest w oparciu o znowelizowaną w 2010 r. ustawę o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz przyjętą przez Radę Gminy Białe Błota uchwałę w sprawie przyjęcia " Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Białe Błota na lata 2011-2015". Do zapewnienia obsługi administracyjno - technicznej spraw związanych z zapobieganiem przemocy w rodzinie ustawodawca zobowiązał jednostki pomocy społecznej, w związku z czym spotkania Zespołu Interdyscyplinarnego odbywają na terenie siedziby ośrodka. W roku ubiegłym odbyło się 5 posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego, w skład którego wchodzi przedstawiciele różnych instytucji np. sądownictwo, prokuratura, policja, oświata, służba zdrowia, pomoc społeczna. Powołanych zostało 87 grup roboczych. Prowadzono łącznie 42 Niebieskie Karty, z czego 26 założonych zostało w 2013 r.: w 20 przypadkach NK założona została przez policję, w 4 przypadkach przez służbę zdrowia, natomiast w pozostałych 4 przypadkach założona została przez pomoc społeczną. Najczęściej osobami doświadczającymi przemocy w rodzinie są kobiety, które padają ofiarą swoich partnerów. Bezsilne i nie umiejące radzić sobie z często o wiele potężniejszym mężczyzną są bardzo łatwym celem do wyładowania nerwów i wszelkich porażek. Na kolejnym miejscu są dzieci, które jako najmniejsze i najbardziej bezbronne w starciu z dorosłym osobnikiem nie mają właściwie żadnych szans, ani w starciu fizycznym ani psychicznym. Te sytuacje obrazują dane statystyczne, gdzie w roku 2013 wśród osób doświadczających przemoc dominują kobiety (19). Do Przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego nie zgłoszono przypadków stosowania przemocy wobec partnera, trzy przypadki stosowania przemocy wobec dziecka, (2) przypadki stosowania przemocy wobec partnerki i dziecka tj. 5 osób dotkniętych przemocą w rodzinie, (1) przypadek stosowania przemocy wobec rodzica i (1) przypadek wobec innych osób wspólnie zamieszkujących. Z powyższych danych wynika, iż najczęściej zachowania przemocowe skierowane są wobec żony lub konkubiny. Pomimo faktu, że ostatnie lata przyniosły znaczące zmiany w postrzeganiu zjawiska przemocy wobec kobiet to i tak one najbardziej narażone są na negatywne działania swoich partnerów czy mężów. Niepokojący jest fakt, iż w porównaniu z rokiem 2012 wzrosła ilość przypadków gdzie przemoc była skierowana wobec własnych dzieci (2012 r. – jedno dziecko, 2013 r.- troje dzieci). Bardzo istotnym jest fakt, że osobami stosującymi przemoc są rodzice lub rodzic, ponieważ w odczuciu dziecka są to pierwsze osoby, które powinny zapewnić mu poczucie bezpieczeństwa oraz wspierać we wszystkich ciężkich chwilach. Konsekwencji stosowania przemocy wobec dziecka jest wiele i mogą one ujawniać się stopniowo. Możemy mówić tutaj o dysfunkcjach psychicznych, takich jak: obniżona samoocena, trudności w nawiązywaniu kontaktów interpersonalnych, brak poczucia własnej wartości, czy brak akceptacji własnej osoby. Jako dorosłe osoby mogą często wpadać w depresję, być lękliwe, bierne oraz egocentryczne. Dzieci reagują na przemoc bardzo rozmaicie – jedne bowiem stają się nerwowe i agresywne, a inne apatyczne

i zamknięte w sobie. Największym czynnikiem determinującym przemoc w rodzinie był alkohol (14), jednak porównując dane z rokiem 2012 możemy zobaczyć spadek czynnika determinującego przemoc jakim jest alkohol. Kolejnym czynnikiem determinującym przemoc w rodzinie są konflikty rodzinne (11) oraz bezrobocie (10). Następnymi i zarazem nowymi czynnikami są: zazdrość, która była decydująca w (7) przypadkach, (6) walka o majątek, (6) zaburzenia psychiczne, (3) problemy ekonomiczne, po dwa przypadki migracja jednego małżonka, problemy zdrowotne, bezradność opiekuńczo – wychowawcza i jeden przypadek środki odurzające. W roku 2013 kontynuowano monitoring środowisk objętych procedurą Niebieskiej Karty (niezapowiedziane dni i godziny) reprezentowanych przez stałą Grupę Roboczą. Wizyty w środowisku mają zapewnić poczucie bezpieczeństwa rodziny opracowanie i wdrożenie w życie strategii postępowania w konkretnych przypadkach, włączenie niezbędnych instytucji i wykorzystanie profesjonalnych metod pracy. W wyniku działań Zespołu Interdyscyplinarnego i Grup Roboczych, w celu przeciwdziałania przemocy w rodzinie i odseparowania sprawcy przemocy w rodzinie udało się uzyskać: nakaz opuszczenia lokalu wydane przez Prokuraturę 5; zawiadomienie Prokuratury o podejrzeniu popełnienia przestępstwa z art. 207 kk: 10; wyrok skazujący z art. 207 kk : 6 (4 sprawy w toku); aresztowanie i osadzenie sprawcy: 2; zakaz zbliżania : 6; skuteczna eksmisja z domu rodzinnego: 2 przypadki, 2 sprawy w toku; interwencyjne odebranie dzieci: 0; zmotywowano do uczestnictwa w programie Korekcyjno – Edukacyjnym dla sprawców przemocy: 10 osób (w/w program ukończyły 4 osoby); podjęcie stacjonarnego i ambulatoryjnego dobrowolnego leczenia odwykowego : 9; podjęcie terapii dla osób współuzależnionych : 3; wystosowane wnioski o przymusowe leczenie do Prokuratury przez Zespół Interdyscyplinarny i Grupy Robocze : 7; wyjazdowe konsultacje psychiatryczne : 6; wydane przez Sąd postanowienie o przymusowym leczeniu uzależnienia od alkoholu : 2. Poprzez realizowanie Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na terenie gminy Białe Błota staramy się eliminować negatywne wyuczone reakcje. Pogłębimy wiedzę o samym sobie, o tym, co wywołuje lęki, niepokój, frustrację i pokazujemy, jak można sobie z nimi radzić bez krzywdzenia innych, dlatego tak ważne jest wypracowywanie właściwych norm i zasad postępowania. Ponadto staramy się poprawiać komunikację rodzinną.

21) Realizacja zadań wynikających z wprowadzenia w życie nowej ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, w tym zatrudnienie asystenta rodziny. Realizację tego zadania wprowadzone zostało w życie od miesiąca czerwca 2013 r., w związku z zatrudnieniem asystenta rodziny w pełnym wymiarze czasu pracy. Przemiany jakie dokonały się we współczesnej rodzinie nie zawsze pociągają za sobą pozytywne skutki. Coraz więcej rodzin nie potrafi radzić sobie z licznymi trudnościami, które utrudniają wypełnianie funkcji rodziny, co może doprowadzić do jej niewydolności. Asystent rodziny pracował z 12 rodzinami tj. z 53 osobami w rodzinach. Praca koncentrowała się na podniesieniu kompetencji opiekuńczo wychowawczych rodziców, bądź opiekunów, w celu uniknięcia umieszczenia małoletnich dzieci w pieczy zastępczej. Partycypowano w kosztach utrzymania dzieci przebywających w pieczy zastępczej w roku 2013 - poniesiono wydatek w wysokości

8 828,45 zł za 6 -ro dzieci, w tym:1 dziecko w przebywa w Placówce Opiekuńczo – Wychowawczej, 2 dzieci umieszczone są w zawodowych rodzinach zastępczych i 3 dzieci w niezawodowych rodzinach zastępczych. W celu prawidłowego realizowania działań w w/w programie i zminimalizowania trudności, z którymi boryka się wiele rodzin pragniemy usprawnić, bądź kontynuować następujące zadania w Gminie Białe Błota: **Utrzymanie łączności.** Chodzi tu o kontakty między pracownikami socjalnymi, których celem jest wymiana informacji na temat podopiecznego. Kontakty te mogą mieć charakter pisemny, ustny lub telefoniczny. Ta forma współpracy pozwala na uniknięcie prowadzenia przez kilku pracowników służb społecznych działań z tym samym podopiecznym. Utrzymywanie łączności nie ma charakteru ciągłego - celem tego działania jest jedynie wymiana informacji. **Koordinacja.** Jest formą współpracy, która stawia sobie ambitniejsze cele. Chodzi tutaj o harmonizację wysiłków wielu pracowników socjalnych oraz pracowników pracujących na rzecz dziecka i rodziny, wspólne opracowanie analizy sytuacji, oceny i opracowanie planu pomocy - jest podejmowana doraźnie. **Praca zespołowa.** Forma ta narzuca pewną regularną strukturę spotkań, zwykle w grupie pracowników socjalnych oraz osób pracujących na rzecz dziecka i rodziny. W pracy zespołowej, oprócz skupienia uwagi na zagrożonej rodzinie, możemy wyznaczyć też inne cele tj. skoncentrowanie się na samych pracownikach socjalnych, na planach wspólnego działania. Wymagane jest ustalenie: terminarza spotkań, regularnej ich częstotliwości, czasu trwania zebrań, porządku dnia. **Konsultacje.** Spotkania pracownika socjalnego i asystenta rodziny w celu wymiany informacji i doświadczeń. Wspólne opracowywanie placu pomocy rodzinie. **Utworzenie punktu koordynującego pomoc rodzinie.** Warunkiem jest zaistnienie pracy zespołów interdyscyplinarnych w miejscu zamieszkania rodziny, w celu opracowania programu pomocy. Tylko skuteczna praca socjalna z rodzinami niewydolnymi wychowawczo, tworzenie placówek wsparcia dziennego i szerzenie poradnictwa rodzinnego na poziomie każdej gminy może sprawić, że zmniejszy się liczba dzieci, które trafią do rodzin zastępczych i placówek opiekuńczo – wychowawczych.

22) **Program zdrowotny pod nazwą "Zapobieganie występowaniu zaburzeń psychicznych - życie bez barier"**. W roku 2013 po raz kolejny tutejszy Ośrodek przystąpił do realizacji programu zdrowotnego pod nazwą „Zapobieganie występowania zaburzeń psychicznych – życie bez barier”. W miesiącu kwietniu br. w odpowiedzi na konkurs ofert na profilaktyczny program zdrowotny realizowany w latach 2013 – 2014 ogłoszony przez Wójta Gminy Białe Błota tutejszy Ośrodek wystąpił ze stosownym wnioskiem, w efekcie czego uzyskano kwotę 10 000 zł na realizację tego zadania w roku 2013. Przedstawione we wniosku dane dotyczące uzasadnienia potrzeby dalszej realizacji programu na terenie gminy Białe Błota wskazują, że ponad 1/5 ogółu niepełnosprawnych to osoby, u których stwierdzono zaburzenia psychiczne. Aktualnie na terenie gminy - oprócz realizowanego w latach 2008-2010 oraz 2011-2012 programu zdrowotnego – występuje brak specjalistycznego wsparcia dla tej części lokalnej społeczności, a występujące potrzeby zaspokajane są poza jej granicami. Prowadzenie Punktu Interwencji Kryzysowej - Rodzinnego Punktu Konsultacyjnego w ramach realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązy-

wania Problemów Alkoholowych w Gminie Białe Błota w dotychczasowej formie (tj. zatrudnienie psychologa i terapeutów) nie są w stanie odpowiedzieć na złożone i specyficzne problemy osób dotkniętych zaburzeniami psychicznymi, stąd zasadna jest potrzeba kontynuacji działań mających na celu przyjęcie niniejszego Programu do realizacji. Potrzebę taką potwierdzają również pracownicy socjalni. Wprowadzona w roku 2007 i kontynuowana corocznie pomoc w formie specjalistycznych usług opiekuńczych, którą objęte są osoby zaburzone psychicznie, również nie zaspokaja występujących w tym zakresie potrzeb. Ponadto doświadczenie zdobyte przez GOPS podczas realizacji poprzednich edycji programu zdrowotnego potwierdza potrzebę kontynuacji tej formy pomocy w systemie stacjonarnym i wyjazdowym. Wprowadzenie konsultacji wyjazdowych lekarza psychiatry przy współudziale pracownika socjalnego do środowisk szczególnie trudnych, specyficznych z uwagi na rodzaj schorzenia lub tych, które we własnym zakresie nie mogły dotrzeć na konsultacje stacjonarną okazało się pomysłem trafionym. Znajomość środowisk przez pracowników socjalnych ułatwiała psychiatrze nawiązanie bezpośredniego kontaktu z osobą zainteresowaną i jej najbliższym otoczeniem, wpływała pozytywnie na otwartość zainteresowanych i pogłębiała zaufanie. Stąd w projekcie realizacji programu w latach 2013-2014 uwzględniono ten rodzaj wsparcia w rozszerzonym zakresie. Program realizowany był w okresie od 18 maja do 25 listopada bieżącego roku. Stroną zamawiającą i realizującą program był Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej z siedzibą w Białych Błotach reprezentowany przez kierownika Panią Beatę Przyborską, doradztwem specjalistycznym z zakresu psychiatrii zajmował się dr Kazimierz Matkowski – lekarz specjalista psychiatra. Rozpoczęcie programu stanowiło opracowanie i wykonanie plakatów propagujących ideę podejmowanej działalności w lokalnym środowisku. Konsultacje i porady psychiatryczne stacjonarne realizowano zgodnie z opracowanym harmonogramem w pomieszczeniach Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Białych Błotach w każdy pierwszy roboczy poniedziałek miesiąca w wyżej wymienionym okresie. Ogółem udzielono 27 godzin porad i konsultacji ambulatoryjnych (stacjonarnych), z których skorzystało 30 osób. W obrazie klinicznym – jak wynika ze sprawozdania lekarza psychiatry - dominowały reakcje adaptacyjne i stresowe oraz w drugiej kolejności zaburzenia związane z nadużywaniem alkoholu. Wydano również 1 opinię dotyczącą mężczyzny z problemem alkoholowym na wniosek Zespołu Interdyscyplinarnego. W ramach programu świadczone również 27 konsultacji wyjazdowych lekarza psychiatry i pracownika socjalnego do tych środowisk, które z różnych przyczyn nie mogły skorzystać z porad stacjonarnych. W tej formie udzielono pomocy 23 osobom. W roku 2014 realizacja programu zdrowotnego będzie kontynuowana.

23) Realizacja projektu systemowego w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki pn. „TACY SAMI”. Projekt realizowano po raz pierwszy w systemie dwuletnim tj. w okresie 01.05.2012 - 31.10.2013. Celem głównym projektu było przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu oraz marginalizacji osób bezrobotnych i nieaktywnych zawodowo z powodu braku wykształcenia, jego niskiego poziomu lub kwalifikacji nieadekwatnych do potrzeb rynku pracy, zamieszkujących tereny wiejskie, oparte na działaniach integracji zawodowej, społecznej, edukacyjnej i zdrowotnej.

Działaniami projektu w 2013 r. objęto 23 beneficjentów zamieszkujących w gminie Białe Błota będących w wieku aktywności zawodowej, długotrwale korzystających z pomocy społecznej, pozostających bez zatrudnienia. W ramach realizacji programu jego beneficjenci objęci zostali programami aktywności lokalnej lub kontraktami socjalnymi, które obejmowały: zatrudnienie doradcy zawodowego, który przeprowadził 23 h doradztwa dla 25 osób oraz opracował i wdrożył 25 Indywidualnych Planów Działań, przeprowadzenie przez psychologa 23 h treningu kompetencji i umiejętności społecznych dla grupy uczestników, przeprowadzenie kursu „Robotnik budowlany” (w kursie uczestniczyło 9 osób, w tym 2 osoby bezdomne), kursu „Opiekun osób starszych i niepełnosprawnych” (kurs ukończyło 6 osób). Dwie osoby kontynuowały naukę w ramach uzupełnianie wykształcenia na poziomie średnim. Siedem osób niepełnosprawnych - uczestników Warsztatu Terapii Zajęciowej "Dąb" - uczestniczyło w zindywidualizowanych zajęciach z zakresu terapii ruchem zorganizowanych w porozumieniu z Centrum Medycznym "IKAR" w Bydgoszczy. Osoby te uczestniczyły również w ramach projektu w warsztatach aktywizacji zawodowej w zakresie technik umiejętności reklamy i promocji, z myślą o zatrudnieniu w przyszłości przez ZAZ.

VI. UWAGI DOTYCZĄCE REALIZACJI BUDŻETU W 2013 r.

1) Budżet Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Białych Błotach / łącznie z jednostkami organizacyjnymi / w 2012 r. wynosił 7 837 105 zł, w tym :

- dotacja celowa budżetu państwa.....	4				
782 907					
- środki własne	2				
498 514					
- środki				PFRON	
(WTZ).....	369 900				
- dofinansowanie		działalności	WTZ	przez	Starostwo
Powiatowe.....	41 100				
- środki					przez
WTZ.....	42 681				
- dotacja gminy na realizację programu zdrowotnego „Zapobieganie występowaniu zaburzeń psychicznych”.....	8 499				
- środki na realizację projektu „TACY SAMI” w ramach PO KL.....	90 571				
/ w tym: dotacja rozwojowa z Unii Europejskiej - 81 101 oraz udział własny – 9 470 /					
- darowizny na cele pomocy społecznej oraz środki z Loterii Fantowej.....	2 933				

VII. DZIAŁANIA KIERUNKOWE GMINNEGO OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ W ROKU 2013

- 1) Realizacja zadań wynikających z ustawy o pomocy społecznej oraz innych ustaw, dotyczących w szczególności :
 - diagnozy aktualnych potrzeb społecznych występujących na terenie gminy Białe Błota;
 - wypłacanie zasiłków;
 - udzielania pomocy rzeczowej, w szczególności na zakup żywności (realizacja programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”)
 - organizowania usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych,
 - przeciwdziałania eksmisjom i bezdomności,
 - przyznawania i realizacji wypłat świadczeń rodzinnych oraz świadczeń z funduszu alimentacyjnego,
 - opłacania składek na ubezpieczenia emerytalno - rentowe i zdrowotne za osoby pobierające świadczenia obligatoryjne.
- 2) Zorganizowanie ferii zimowych i wypoczynku letniego dla dzieci w formie półkolonii.
- 3) Dożywianie dzieci i młodzieży, kontynuowanie pomocy w formie wydawania posiłków osobom bezdomnym oraz osobom dorosłym, które własnym staraniem nie mogą przygotować gorącego posiłku.
- 4) Dowóz posiłków do Punktów Wydawania Posiłków. Pozyskanie środków finansowych na ten cel z budżetu państwa.
- 5) Prowadzenie Punktu Interwencji Kryzysowej - Rodzinnego Punktu Konsultacyjnego.
- 6) Kontynuacja działalności Świetlicy Socjoterapeutycznej „Małgosia” w Cielu oraz Ośrodków Wsparcia i Integracji w miejscowościach Kruszyn Krajeński, Trzciniec i Murowaniec, jak również grup terapeutycznych w Łochowie i Lisim Ogonie.
- 7) Kontynuacja działalności Warsztatu Terapii Zajęciowej „Dąb” w Białych Błotach.
- 8) Wspieranie osób starszych, chorych i niepełnosprawnych poprzez kontynuowanie działalności Centrum Integracji i Rehabilitacji „REVITA”.
- 9) Przygotowanie loterii fantowej na rzecz osób starszych, samotnych i niepełnosprawnych.
- 10) Organizacja imprez sportowo – integracyjnych dla osób niepełnosprawnych i członków ich rodzin.
- 11) Organizacja i prowadzenie aktywnych form zwalczania bezrobocia we współpracy z PUP w Bydgoszczy oraz Urzędem Gminy Białe Błota.
- 12) Współpraca z osobami bezdomnymi w zakresie realizacji programu wychodzenia z bezdomności.
- 13) Skierowanie pomocy do środowisk mających bardzo trudne warunki mieszkaniowe, w szczególności do rodzin wielodzietnych, niepełnych i osób samotnych, w celu podniesienia standardu zajmowanych lokali mieszkalnych. Działania te kierowane będą w szczególności do tych środowisk, które zamieszkują w warunkach uwłaczających

godności człowieka, zagrażających zdrowiu lub życiu, a które w ramach własnych możliwości finansowych nie są w stanie przeprowadzić koniecznych remontów, czy dokonać zakupu podstawowego wyposażenia.

- 14) Realizacja znowelizowanej ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie – uczestnictwo w pracach zespołu interdyscyplinarnego i grup roboczych, zapewnienie obsługi administracyjno- technicznej.
- 15) Realizacja zadań wynikających z wprowadzenia w życie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, w tym zatrudnienie asystenta rodziny.
- 16) Kierowanie osób do Środowiskowego Domu Samopomocy w Cielu.
- 17) Podejmowanie akcji pomocowych, działań interwencyjnych stosownie do występujących potrzeb.
- 18) Kontynuacja zainicjowanych usług, takich jak: patrol socjalny i całodobowy telefon alarmowy.
- 19) Pozyskiwanie środków pozabudżetowych w miarę pojawiających się możliwości na przestrzeni roku.

Przewodniczący Rady
Gminy Białe Błota

Henryk Sykut

Załącznik nr 2
do uchwały nr RGK.0007.33.2014
Rady Gminy Białe Błota
z dnia 27 marca 2014 r.

POTRZEBY W ZAKRESIE POMOCY SPOŁECZNEJ NA ROK 2014

1) Zasiłki i pomoc w naturze:

a) składki na ubezpieczenie zdrowotne:

Dział / Rozdział	Środki potrzebne na realizację zadania	Środki zabezpieczone w budżecie na rok 2014
852-85213	dotacja: 20 784	dotacja 11 300

b) zasiłki okresowe:

Dział / Rozdział	Środki potrzebne na realizację zadania	Środki zabezpieczone w budżecie na rok 2014
852-85214	dotacja: 20 000	dotacja: 2 800
	środki własne: 57 200	środki własne: 57 200

c) zasiłki stałe:

Dział / Rozdział	Środki potrzebne na realizację zadania	Środki zabezpieczone w budżecie na rok 2014
852-85216	dotacja celowa: 110 000	dotacja celowa: 39 700

- Potrzeby dotyczą określenia wielkości środków finansowych potrzebnych na realizację zadań własnych w formie przyznawania zasiłków i pomocy w naturze. Potrzeby te związane są m.in. z koniecznością pokrywania wydatków na świadczenia zdrowotne, w szczególności osób bezdomnych i innych, które nie mają żadnych źródeł utrzymania i nie są objęte ubezpieczeniem zdrowotnym (art.17 ust.1 pkt. 7, ustawy o pomocy społecznej - zadanie własne o charakterze obowiązkowym). Wykazane dane obejmują również wypłatę świadczeń obligatoryjnych - zasiłków okresowych oraz zasiłków stałych dla osób legitymujących się orzeczeniem o niepełnosprawności z ustalonym, co najmniej, umiarkowanym stopniem niepełnosprawności. Występuje niedobór środków finansowych na realizację opisanych zadań obligatoryjnych w części dotyczącej dotacji celowej (zasiłki stałe, okresowe, składki na ubezpieczenie zdrowotne) i fakultatywnych (zasiłki celowe). Ośrodek aplikował będzie wnioski do Wydziału Polityki Społecznej w Bydgoszczy z prośbą o zwiększenie dotacji na wypłatę świadczeń obligatoryjnych oraz dofinansowania realizacji zadań własnych.

2) Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze:

Dział / Rozdział	Środki potrzebne na realizację zadania	Środki zabezpieczone w budżecie na rok 2014
852-85228 - zadanie własne	usługi opiekuńcze: 40 000	usługi opiekuńcze: 25 000
852-85228 - zadanie zlecone	specjalistyczne usl.opiekuńcze: 43 000	specjalistyczne usl.opiekuńcze: 25 300

- Potrzeby dotyczą usług opiekuńczych, które obejmują pomoc sąsiedzką w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, osobom samotnym, które z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymagają pomocy innych osób. Świadczona w tym zakresie pomoc polega na zatrudnianiu na umowę - zlecenie opiekunów, którzy pomagają wymienionej wyżej grupie osób w wykonywaniu podstawowych czynności życiowych i gospodarskich, takich jak: przygotowywanie posiłków, robienie zakupów, sprzątanie, pomoc w utrzymywaniu higieny osobistej, palenie w piecu itp. Zadanie to wykonywane jest również przez osoby realizujące prace społecznie użyteczne oraz staż na terenie gminy. W kosztach prac partycypować będzie Powiatowy Urząd Pracy. Występuje niedobór środków na usługi realizowane w ramach zadań własnych - potrzebę tę częściowo zabezpieczą będą usługi wykonywane w oparciu o realizację prac społecznie - użytecznych. W ramach opisywanego rozdziału świadczona jest także pomoc w formie specjalistycznych usług opiekuńczych, która skierowana jest do osób z zaburzeniami psychicznymi. Wystąpiono z wnioskiem do WPS o przyznanie dodatkowych środków na specjalistyczne usługi opiekuńcze, które stanowią zadanie zlecone gminie, z uwagi na konieczność objęcia usługami środowiska dotknięte autyzmem, zgodnie z zaleceniami lekarza specjalisty. W roku bieżącym poza specjalistami prowadzącymi terapię behawioralną planujemy zatrudnić innych profesjonalistów w celu podniesienia jakości i efektywności pracy z tymi szczególnie trudnymi środowiskami.

3) Realizacja programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”:

Dział / Rozdział	Środki potrzebne na realizację zadania	Środki zabezpieczone w budżecie na rok 2014
852-85295	ogółem: 349 000	ogółem: 349 000
	dotacja: 209 400	dotacja: 209 400
	środki własne: 139 600	środki własne: 139 600

- Od stycznia br. obowiązują nowe zasady realizacji programu, które nakreślone zostały w Uchwale Nr 221 Rady Ministrów z dnia 10 grudnia 2013 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego programu wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania "Pomoc państwa w zakresie dożywiania" na lata 2014 -2020 (M.P. z 2013 r., poz. 1024). Opisywane zadanie obejmuje: a) Dożywianie dzieci i młodzieży realizującej obowiązki szkolny. Wydatki obejmują opłacenie należności za posiłki spożywane przez dzieci i młodzież w żłobkach, przedszkolach oraz w miejscu realizacji obowiązku szkolnego. Uczniowie zamieszkujący na terenie gminy dodatkowo objęci są dożywianiem w postaci drugich śniadań, które w roku bieżącym wydawane są w okresie od lutego do marca, z uwagi na większe zapotrzebowanie energetyczne młodzieży, z uwagi na okres zimowy. b) Podobnie, jak w latach poprzednich, pomoc przyznawana będzie w formie zasiłków celowych na zakup żywności w formie gotówkowej. Pomoc ta przekazywana będzie również w formie rzeczowej na konta sklepów spożywczych, po otrzymaniu faktur za pobraną żywność. Rozwiązanie takie dotyczyć będzie środowisk trudnych, które przyznana pomoc wykorzystują niezgodnie z przeznaczeniem. Uwagi: W chwili obecnej trudno oszacować, czy wystąpi niedobór środków finansowych na realizację programu i ewentualnie w jakiej wysokości. Będzie to możliwe do określenia po pierwszym półroczu br. Nadmienić jednak należy, iż w roku bieżącym wprowadzone w życie przepisy prawa wykluczają możliwość finansowania kosztów dowozu posiłków. Zadanie to realizowane będzie poza kosztami programu w rozdz. 85295 - Pozostała działalność, w ramach zadań własnych.

4) Domy Pomocy Społecznej:

Dział / Rozdział	Środki potrzebne na realizację zadania	Środki zabezpieczone w budżecie na rok 2014
852-85202	220 200	158 000

- W ramach omawianego rozdziału podejmowane są zadania związane z umieszczaniem oraz ponoszeniem odpłatności za pobyt mieszkańców naszej gminy w Domach Pomocy Społecznej. Zadanie to nałożone zostało na samorządy terytorialne w 2004 r. przez znowelizowaną ustawę o pomocy społecznej. Aktualnie w DPS przebywa 6 osób z terenu naszej gminy, w tym w koszcie pobytu 5 osób skierowanych do DPS partycypuje gmina.

5) Ośrodki Wsparcia i Integracji - świetlice w Kruszynie Krajeńskim, Trzcincu i Murowańcu:

Dział / Rozdział	Środki potrzebne na realizację zadania	Środki zabezpieczone w budżecie na rok 2014
852-85203	225 780	206 580

- Oferta Ośrodków Wsparcia i Integracji dostosowana została do posiadanych środków budżetowych.

6) Świadczenia rodzinne i fundusz alimentacyjny / program wspierania osób pobierających świadczenie pielęgnacyjne:

Dział / Rozdział	Środki potrzebne na realizację zadania	Środki zabezpieczone w budżecie na rok 2014
852-85212	ogółem: 4 059 100	ogółem: 3 821 000
	świadczenia społeczne - dotacja: 3 888 827	świadczenia społeczne - dotacja: 3 667 667
	inne koszty: /obsługa/ - dotacja: 120 273	inne koszty: /obsługa/ - dotacja: 113 433

	inne koszty: /obsługa/ środki własne: 50 000	inne koszty: /obsługa/ środki własne: 39 900
--	--	--

- Występuje niedobór środków na wypłatę świadczeń realizowanych w ramach ustawy o świadczeniach rodzinnych, ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów oraz przyznawanych w ramach programu rządowego "Wspieranie osób pobierających świadczenia pielęgnacyjne". Tutejszy Ośrodek monituje do Wydziału Polityki Społecznej w Bydgoszczy w kwestii zwiększenia środków celem zapewnienia płynnej realizacji zadań.

7) Przeciwdziałanie alkoholizmowi (środki z funduszu alkoholowego):

a) Świetlica socjoterapeutyczna „Małgosia” w Cielu

Dział / Rozdział	Środki potrzebne na realizację zadania	Środki zabezpieczone w budżecie na rok 2014
851-85154	122 000	122 000

- Świetlica działa w ramach Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. W roku 2013 w zajęciach uczestniczyło 57 dzieci. Kontynuację pracy świetlicy uzasadnia potrzeba ochrony dzieci pochodzących ze środowisk wiejskich, „popegeerowskich”, dotkniętych szeregiem dysfunkcji społecznych (długotrwałe bezrobocie, niskie dochody, wielodzietność, ciasnota i brak warunków do nauki w domu, problem alkoholowy i przemoc w rodzinie). W świetlicy prowadzone jest dożywianie dzieci - utworzony został tutaj punkt wydawania posiłków.

b) Wypoczynek dzieci i młodzieży

Dział / Rozdział	Środki potrzebne na realizację zadania	Środki zabezpieczone w budżecie na rok 2014
851-85154	14 000	14 000

- W ramach zadania w 2013 r. organizacja wypoczynku obejmować będzie ferie zimowe oraz wypoczynek letni w formie półkolonii. Zabezpieczona kwota budżetu pozwoli na zorganizowanie wypoczynku w zaplanowanej formie.

8) Grupy terapeutyczne w Łochowie i Lisim Ogonie:

Dział / Rozdział	Środki potrzebne na realizację zadania	Środki zabezpieczone w budżecie na rok 2014
851-85154	8 000	8 000

- Wykazana wyżej kwota obejmuje wydatki związane z realizacją umów cywilno - prawnych, z uwagi na zatrudnienie specjalistów prowadzących cotygodniowe zajęcia terapeutyczne dla grupy dzieci pochodzących ze środowisk dotkniętych różnego rodzaju dysfunkcjami społecznymi, a także koszty związane z zakupem wyposażenia niezbędnego do prowadzenia zajęć oraz zakupu żywności dla dzieci. Zajęcia prowadzone są w Zespole Szkół w Łochowie oraz w Świetlicy Wiejskiej w Lisim Ogonie.

9) Punkt Interwencji Kryzysowej - Rodzinny Punkt Konsultacyjny :

Dział / Rozdział	Środki potrzebne na realizację zadania	Środki zabezpieczone w budżecie na rok 2014
851-85154	ogółem: 72 000	ogółem: 72 000
	PIK-RPK: 18 000	PIK-RPK: 18 000
	terapia/rozszerzenie dostępu: 54 000	terapia/rozszerzenie dostępu: 54 000

- W ramach działalności Punktu świadczone są usługi psychologiczne, terapeutyczne i prawne dla mieszkańców gminy. Dyżury psychologa odbywają się co wtorek na przemian w GOPS Białych Błotach oraz w Ośrodku Zdrowia "Zdrowie" w Łochowie, natomiast spotkania z terapeutami mają miejsce w siedzibie GOPS, Ośrodka Zdrowia "Zdrowie" w Łochowie, w Świetlicy socjoterapeutycznej "Małgosia" w Cielu oraz przy Parafii w Murowańcu. W ramach w/w środków finansowych organizowane są również spotkania dla osób uzależnionych oraz niepijących członków rodzin, które dotknięte są problemem alkoholowym. Ponadto w piątki w siedzibie GOPS osoby zainteresowane skorzystać mogą z bezpłatnych porad radcy prawnego.

10) Pozostała działalność – planowana jest realizacja następujących Programów:

a) Program usamodzielnienia wychowanków opuszczających placówki opiekuńczo - wychowawcze:

Dział / Rozdział	Środki potrzebne na realizację zadania	Środki zabezpieczone w budżecie na rok 2014
852-85295	3 000	3 000

- Uwzględniono konieczność zapewnienia środków finansowych dla młodzieży opuszczającej placówki opiekuńczo – wychowawcze na zabezpieczenie tym osobom odpowiednich warunków mieszkalnych. Działanie to ma na celu pomoc w życiowym usamodzielnieniu oraz w integracji ze środowiskiem.

b) Warsztat Terapii Zajęciowej "Dąb":

Dział / Rozdział	Środki potrzebne na realizację zadania	Środki zabezpieczone w budżecie na rok 2014
852-85295	PFRON: 369 900	PFRON: 369 900
	PCPR: 41 100	PCPR: 41 100
	środki własne: 9 000	środki własne: 9 000

- Wymienione zadania skierowane są do grupy osób niepełnosprawnych oraz członków ich rodzin stosownie do założeń przyjętych w roku 2005, które sformułowane zostały w Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w gminie Białe Błota. Realizowane są we współpracy z Urzędem Marszałkowskim w Toruniu, Starostą Powiatu Bydgoskiego, Państwowym Funduszem Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych oraz Urzędem Gminy w Białych Błotach. Warsztat Terapii Zajęciowej „Dąb” prowadzi rehabilitację społeczną i zawodową ukierunkowaną na przygotowanie uczestników zajęć do podjęcia stałego zatrudnienia i osiągnięcia własnego dochodu w formach strukturalnych funkcjonujących w ramach Ośrodka Sportu i Rehabilitacji - Zakładu Aktywności Zawodowej. Nadal występuje potrzeba zakupu autobusu dla potrzeb związanych z dowozem uczestników WTZ. Koszt zakupu jest wysoki - wynosi ok. 200 000,00 zł, jednakże wskazany z uwagi na możliwość obniżenia kosztów transportu oraz stopień amortyzacji samochodu aktualnie wykorzystywanego do przewozu uczestników.

c) Centrum Integracji i Rehabilitacji "REVITA"

Dział / Rozdział	Środki potrzebne na realizację zadania	Środki zabezpieczone w budżecie na rok 2014
852-85295	61 950	60 850

- Centrum Integracji i Rehabilitacji „REVITA” zapewnia nieodpłatne użyczenie sprzętu rehabilitacyjnego, poradnictwo społeczne i zawodowe, a także organizowanie transportu do placówek służby zdrowia. Środki zabezpieczone w budżecie pozwolą na realizację zadania w 2014 r. zgodnie z przyjętymi założeniami.

11) Inne programy :

a) Ośrodki Wsparcia:

Dział / Rozdział	Środki potrzebne na realizację zadania	Środki zabezpieczone w budżecie na rok 2014
852-85203	25 000	24 000

- W ramach rozdziału zaplanowano wydatki związane z koniecznością ponoszenia odpłatności za pobyt 1 osoby niepełnosprawnej z terenu naszej gminy w Ośrodku Wsparcia dla Dzieci i Młodzieży Niepełnosprawnej Intelaktualnie przy Domu Pomocy "Słoneczko" funkcjonującym na terenie Bydgoszczy. Obowiązek odpłatności za pobyt w ośrodkach wsparcia na gminy nałożyła zmiana wniesiona do ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 lutego 2010 r. (Dz. U. Nr 40, poz. 229).

b) Pozostałe zadania:

Dział / Rozdział	Nazwa zadania	Środki potrzebne na realizację zadania	Środki zabezpieczone w budżecie na rok 2014
852-85295	Prace społecznie-użyteczne	40 000	39 200
852-85295	Program wychodzenia z bezdomności	3 000	1 000
852-85295	Pieczna zastępcza - koszty pobytu dziecka w zastępczych formach opieki	36 000	20 000
852-85205	Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie - Zespół Interdyscyplinarny	14 300	14 000
852-85206	Zatrudnienie asystenta rodziny, specjalisty pracy z rodziną oraz utworzenie rodziny wspierającej	136 000	43 200

- Na zadaniach: program wychodzenia z bezdomności, piecza zastępcza - koszty pobytu dziecka w zastępczych formach opieki oraz zatrudnienie asystenta rodziny, specjalisty pracy z rodziną, utworzenie rodziny wspierającej występuje niedobór środków. Realizacja tych zadań dostosowana będzie do możliwości budżetu.

c) Zadania inwestycyjne:

Dział / Rozdział	Nazwa zadania	Środki potrzebne na realizację zadania	Środki zabezpieczone w budżecie na rok 2014
852-85295	a) Zakup samochodu-WTZ "Dąb"	200 000	0
852-85295	b) Budynek gospodarczy i ogród zimowy	111 137	18 000
852-85295	c) Budowa schroniska	100 000	0
852-85219	e) Budowa garaży z zapleczem magazynowym na dary dla podopiecznych GOPS	55 000	0

- Na realizację większości powyższych zadań w roku 2014 nie zostały przyznane środki finansowe. **a) Zakup nowego środka transportu na potrzeby WTZ "Dąb"** jest konieczny z uwagi na stopień amortyzacji obecnie wykorzystywanego samochodu do dowozu osób niepełnosprawnych - uczestników warsztatu, który został zakupiony w 2004 r. i jest intensywnie użytkowany - przebieg samochodu wynosi obecnie ok. 269 000 km. Z uwagi na konieczność zapewnienia bezpieczeństwa i jakości świadczonych usług należałoby dokonać zakupu nowego autobusu. Niebagatelne znaczenie ma tutaj również aspekt ekonomiczny - zużycie paliwa i coraz częstsze naprawy środka transportu pozostającego aktualnie w dyspozycji WTZ pociągają za sobą znaczne wydatki budżetowe. **b) Budowa budynku gospodarczego w Cielu** została rozpoczęta w roku 2012 z myślą o Świetlicy socjoterapeutycznej "Małgosia" oraz Środowiskowym Domu Samopomocy. Z uwagi na ograniczoną powierzchnię użytkową pomieszczeń tych jednostek podjęto decyzję o budowie budynku do przechowywania artykułów gospodarczych i drobnych narzędzi. Zaplanowano również wydatek w wysokości 18 000 zł na założenie ogrodu zimowego przy Świetlicy "Małgosia" w Cielu. Środki zabezpieczone w budżecie nie pozwolą na zakończenie tego zadania w roku bieżącym. **c) Budowa schroniska** jest rekomendowana przez GOPS w związku z tym, iż od kilku lat liczba osób bezdomnych przebywających na terenie gminy pozostaje na względnie stałym poziomie. Osoby bezdomne kierowane są przez GOPS do noclegowni w Kołaczkowie (dzienny koszt pobytu wynosi 25 zł, roczny średni koszt pobytu 1 osoby wynosi ok. 9 000 zł) lub przyznawane są miejsca noclegowe w kontenerach mieszkalnych zlokalizowanych w miejscowości Murowaniec. **d) Konieczność uruchomienia Domu Dziennego Pobytu dla seniorów** podyktowana jest potrzebami społecznymi. Starzenie się społeczeństwa ma wymiar ogólnokrajowy i jest bezpośrednią konsekwencją niskiego przyrostu naturalnego. Skutki tego zjawiska obserwowalne są również na poziomie naszej gminy. Obecnie funkcjonujący w Cielu Środowiskowy Dom Samopomocy nie jest w stanie zaspokoić wszystkich występujących potrzeb w tym zakresie. Ponadto z usług ŚDS korzystać mogą wyłącznie osoby z zaburzeniami psychicznymi. Stąd z myślą o grupie osób starszych, których grono będzie się powiększać, należy podjąć starania o zbudowanie gminnego systemu specjalistycznego wsparcia, które pozwoli tym osobom przedłużyć społeczną aktywność w tzw. wieku poprodukcyjnym. **e) Budowa garaży z zapleczem magazynowym na dary dla podopiecznych GOPS** - wykazana kwota dotyczy pierwszego etapu budowy garaży dla samochodów służbowych GOPS, które obecnie parkowane są na zewnątrz jednostek. Ponadto w chwili obecnej GOPS nie dysponuje pomieszczeniem, w którym można byłoby przechowywać dary dla podopiecznych. Zadanie realizowane będzie w przez podopiecznych GOPS, którzy zdobyli kwalifikacje w zawodzie "Robotnik budowlany", dzięki uczestnictwie w projekcie systemowym POKL "TACY SAMI".

12) Uwagi końcowe - rekomendacje Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Białych Błotach. Na podstawie danych przedstawionych w niniejszym sprawozdaniu rekomendujemy w szczególności potrzebę realizacji następujących

zadań: **Praca socjalna.** Nadal występuje potrzeba objęcia pomocą tych środowisk, które zamieszkują w warunkach uwłaczających godności człowieka, a które przy wykorzystaniu własnych możliwości finansowych nie są w stanie poprawić stanu technicznego budynków, mieszkań. Remonty tych lokali realizowane będą przy udziale środków finansowych GOPS z tytułu zasiłków, przy efektywnym udziale podopiecznych GOPS, którzy zdobyli kwalifikacje zawodowe adekwatne do obecnych potrzeb rynku pracy w ramach projektu POKL "TACY SAMI". Planujemy, w ramach budżetu zabezpieczonego na wypłatę zasiłków, wspierać rodziny, w szczególności niepełne, wielodzietne oraz osoby samotne w pokonywaniu występujących trudności w tym zakresie. Charakter problemów występujących w środowiskach wskazuje również na potrzebę intensyfikacji działań pracowników socjalnych na rzecz poprawy funkcjonowania osób i rodzin w zakresie podniesienia jakości relacji w rodzinie, wsparcia w działaniach zmierzających do aktywizacji zawodowej oraz w załatwianiu spraw zgodnie z przysługującymi uprawnieniami. Podkreślić należy, iż zauważa się zmianę charakteru pracy pracownika socjalnego. Staje się on profesjonalistą bezpośrednio wspierającym osoby i rodziny w pokonywaniu ich trudności życiowych, a nie wyłącznie osobą "przyznającą zasiłki". **Wsparcie osób starszych i niepełnosprawnych.** Równie ważną kwestią pozostałą do rozwiązania jest konieczność rozszerzania pomocy w formie opieki długoterminowej nad osobami starszymi i niepełnosprawnymi na terenie naszej gminy. Problem ten dotyczy nie tylko środowisk kwalifikujących się do pomocy społecznej. Stąd wynika potrzeba rozpatrzenia możliwości zapewnienia stosownego wsparcia, czy budowania takich form wsparcia, które pozwolą na zaspokojenie tych potrzeb w środowisku lokalnym. Zasadność takich działań potwierdzają stale rosnące koszty związane z ponoszeniem odpłatności za umieszczanie osób starszych, chorych – mieszkańców gminy w DPS (aktualnie średni miesięczny koszt odpłatności za pobyt w DPS waha się od 2 880,99 zł do 3 358,80 zł, w miesiącu kwietniu corocznie następuje wzrost kosztów utrzymania mieszkańców w tych placówkach, w związku z czym przewidujemy wzrost nakładów finansowych na ponoszenie odpłatności za pobyt osób skierowanych). Zwrócić należy również uwagę na fakt, iż osoby skierowane do domu pomocy społecznej ponoszą konsekwencje psychiczne wynikające z faktu najczęściej stałego oderwania od środowiska, w którym dotychczas żyły oraz od najbliższej rodziny. Utrudniona jest też możliwość częstego kontaktu rodziny z osobą umieszczoną w DPS pozostającymi poza granicami administracyjnymi gminy, co pogłębia poczucie tęsknoty i osamotnienia. Analiza przeprowadzona przy współudziale lekarza psychiatry w zakresie oceny funkcjonowania w środowisku osób niepełnosprawnych z zaburzeniami psychicznymi wykazuje, iż nadal jest ono ograniczone wyłącznie do środowiska domowego. Kontakt z zewnętrznym otoczeniem bywa utrudniony ze względu na niedomagania somatyczne i motoryczne, ale także negatywny stosunek świata zewnętrznego. Osoby te w wyniku upośledzenia funkcji organizmu lub zdolności adaptacyjnych wymagają pomocy w funkcjonowaniu w środowisku rodzinnym i społecznym, w szczególności poprzez zwiększenie ich zaradności, samodzielności życiowej oraz wniesienia zmiany w monotonne życie, ograniczone do tych samych osób i miejsc. **a) Środowiskowy Dom Samopomocy.** Z myślą o tych osobach tutejszy Ośrodek aplikował wniosek o przyznanie dotacji celowej z budżetu państwa na utworzenie, wyposażenie

środowiskowego domu pomocy w Cielu dla 20 osób. Wniosek został pozytywnie rozpatrzony. Ośrodek wsparcia oddany został do użytku z dniem 1 grudnia 2011 r. W 2012 r. zwiększono liczbę miejsc, co pozwoliło na skierowanie do ŚDS dodatkowo 2 osób. W roku 2014 wnioskowano o możliwość umieszczenia w tym ośrodku wsparcia kolejnych 3 osób. Należy jednak dodać, iż zainteresowanie tego rodzaju wsparciem jest wyższe od występujących obecnie instytucjonalnych możliwości ich zaspokojenia w obrębie gminy. Na dzień 31.12.2013 r. liczba oczekujących na umieszczenie w ŚDS wynosiła 7 osób. **b) Dom dziennego pobytu dla osób tzw. "Jesieni Życia"**. W planach dotyczących rozbudowy infrastruktury socjalnej w gminie należy więc uwzględnić powstanie placówki odpowiadającej potrzebom osób starszych. Potrzebę tę uzasadnia wzrost liczby osób niepełnosprawnych z racji wieku wymagających usług opiekuńczych. Występuje możliwość lokalizacji placówki w Lisim Ogonie lub w Białych Błotach. **3) Schronisko / dom dla osób bezdomnych**. Chcielibyśmy ponownie zwrócić uwagę na potrzebę utworzenia placówki z miejscami noclegowymi dla osób bezdomnych. W roku 2012 przeprowadzony został na terenie całego kraju spis osób bezdomnych. Działania poczynione przez tutejszy Ośrodek pozwoliły na ustalenie 47 środowisk osób bezdomnych: 4 osoby przebywają w zakładzie karnym, 3 osoby skierowano do noclegowni, w zakładach opiekuńczo - leczniczych przebywa 1 osoba, w przypadku 9 osób nieznane jest miejsce pobytu, natomiast 28 osób przybyło do naszej gminy z innych rejonów kraju. Czynnościami spisowymi objęto 34 środowiska aktualnie przebywające na terenie gminy. Ośrodek w celu zapewnienia schronienia kieruje osoby bezdomne do noclegowni funkcjonującej w miejscowości Kołaczkowo lub umieszcza w kontenerach mieszkalnych w miejscowości Murowaniec. W naszym zamyśle osoby bezdomne powinny zostać bezpośrednio zaangażowane w prace zmierzające do tej utworzenia placówki. W naszej ocenie sytuacja taka wpłynie pozytywnie na stosunek osób bezdomnych do "swojego domu", do którego powstania przyczynią się własnym staraniem. Rekomendacje te przedstawione zostaną Regionalnemu Ośrodkowi Polityki Społecznej w Toruniu w dokumencie pt. "Ocena zasobów pomocy społecznej na rok 2013 dla Gminy Białe Błota", który przedstawiony zostanie również Radzie Gminy Białe Błota. **4) Zatrudnienie asystenta rodziny, specjalisty pracy z rodziną oraz utworzenie rodziny wspierającej** w celu optymalnej realizacji zadań wynikających z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. **5) Opracowanie nowej Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych**. Konieczność opracowania dokumentu wynika z faktu, iż przyjęta w 2005 r. Strategia zdezaktualizowała się, a przyjęte do realizacji działania w znakomitej większości zostały zrealizowane. Stąd wynika potrzeba opracowania nowej Strategii na bazie dogłębnej analizy aktualnych potrzeb społecznych mieszkańców gminy Białe Błota.

Przewodniczący Rady
Gminy Białe Błota